OSREDNJA KNJIŽNICA CELJE
C III 96 | 28
0 1042/1979

inqrad CELJE

GLASILO KOLEKTIVA

LETNIK XXI. — ŠT. 1-2 — FEBRUAR 1979

20

Edvard Kardelj

S tovarišem Kardeljem je slovenski narod izgubil sina, ki mu je dal enkratni prispevek v boju za nacionalno osvoboditev, za njegovo socialno preobrazbo, za postavitev trdnih temeljev, ki so delavski razred in vse delovne ljudi Slovenije za vselej povezali z narodi in narodnostmi jugoslovanske socialistične in samoupravne federativne skupnosti. V njej delovni ljudje na temeljih samoupravljanja, ki mu je prav tovariš Kardelj dal teoretične osnove in opredelil smeri razvoja, varujejo in krepijo svojo samobitnost, razvijajo svojo materialno in duhovno kulturo ter jo ustvarjalno povezujejo s sodobnimi dosežki človeštva in mednarodnega delavske gibanja.

Jugoslovanska revolucija je s tovarišem Kardeljem izgubila borca, najbližjega sodelavca tovariša Tita, katerega življenje in delo sta bila zadnjih petdeset let z neomajno zvestobo povezana z napori najnaprednejših sil naših narodov, ki jih je združevala komunistična partija, kar je trdno vtkano v razvoj in uspehe revolucionarnega delavskega gibanja jugoslovanskih narodov, v delavsko gibanje v svetu ter idejo in prakso neuvrščenosti.

Izgubili smo narodnega heroja, misleca, junaka socialističnega reda, državnika, tovariša in človeka, ki je s svojim delom in življenjem dal izjemen prispevek razvoju socialistične misli in prakse pri nas in v svetu.

POSLOVANJE V LETU 1978

Ugotovitve ob zaključnem računu

Smo v obdobju, ko podrobneje analiziramo dosežke preteklega poslovnega leta, istočasno pa se dogovarjamo tudi za določene ukrepe, ki naj bi prispevali k izboljšanju poslovanja in medsebojnih odnosov v letu 1979. Informacija bo skušala vsaj delno osvetliti oba vidika.

Poslovanje v letu 1978 je potekalo v razmerah nadaljnjega izgrajevanja našega gospodarskega in družbenega sistema. Nedvomno je iskanje določenih novih rešitev med udeleženci v združenem delu potekalo včasih tudi v različnih smereh, ki pa so imele enake cilje — čimdoslednejše uveljavljanje načel Zakona o združenem delu. V danih razmerah so posamezne temeljne organizacije v Ingradu bile bolj ali manj uspešne, odvisno od vrste razlogov.

Za OZD Ingrad kot celoto lahko ugotovimo, da je v preteklem letu dosegala visoko stopnjo rasti. Dosežen je celotni prihodek v višini skoraj dvesto starih milijard dinarjev, kar predstavlja povečanje za 78%, v primerjavi z letom 1977.

Še občutnejši je porast dohodka, ki se je več kot podvojil, vendar je zlasti na tem področju več sprememb v sistemu ugotavljanja dohodka, ki ga avtomatsko višajo. Omeniti je potrebno predvsem tri bistvene elemente, ki se v letu 1978 izkazujejo v dohodku, medtem ko so se prejšnja leta v celotnem prihodku. To so pospešena amortizacija, ki zlasti v nekaterih TOZD predstavlja precejšnjo postavko, stroški skupnih služb in stroški tople malice. Vse tri postavke predstavljajo skoraj deset starih milijard dinarjev.

In še negativen vpliv te obračunske spremembe:

Zaradi večjega dohodka, ki predstavlja osnovo za marsikateri prispevek, so občutno porastle tudi obveznosti, ki bi v normalnih razmerah ne nastopile in tako vplivale na zmanjšanje čistega dohodka.

Prikazujemo nekatere pomembnejše podatke:

Element	1977	1978	Indeks 78/77
Celotni prihodek	1,115.494	1,971.870	178
Dohodek	243.944	494.491	202
Čisti dohodek	203.630	341.034	168

Rast čistega dohodka zaradi nekaterih neugodnih tendenc v prekomernem porastu izdatkov, ki gredo iz dohodka, nekoliko zaostaja. To velja za nekatere prispevke samoupravnim interesnim skupnostim, predvsem pa za nekatere izdatke, ki se pokrivajo iz dohodka — na primer plačilnega prometa, kjer so indeksi porasta izdatkov 600 ali 800 nekaj povsem običajnega.

Tudi delitev čistega dohodka je nekoliko neugodna; zlasti pada delež čistega dohodka, ki je namenjen za razširjeno reprodukcijo TOZD. Pri tem v povprečju ugotavljamo, da stopnja porasta osebnih dohodkov zaostaja za več kot 10% za rastjo čistega dohodka in so zato na slabšo udeležbo sredstev za akumulacijo TOZD vplivali ostali elementi čistega dohodka, predvsem izjemno visok porast sredstev za rezervni sklad (kateremu je tudi osnova dohodek) in tudi obveznosti po sprejetih samoupravnih sporazumih.

Poslovanje posameznih temeljnih organizacij je bilo v glavnem uspešno, če gledamo porast celotnega prihodka. Nekoliko slabša pa je slika delitve čistega dohodka, ker so nekatere temeljne organizacije formirale le toliko čistega dohodka, da so pokrile vse predpisane in druge obveznosti po sporazumih ter namenile del sredstev, razen za sklad skupne porabe, tudi v poslovni sklad za potrebe TOZD.

Med temeljnimi organizacijami gradbene operative je najugodnejše rezultate izkazala TO Ljubljana, kateri sledijo TO GO Celje, Rogaška Slatina, Slovenske Konjice in Žalec. Relativno skromne rezultate pa izkazujejo TO Šentjur ter Laško.

Med drugimi temeljnimi organizacijami je najuspešnejše poslovala TO Proizvodni obrati, ki je ustvarila tolikšen čisti dohodek, da ji omogoča del tega nameniti v poslovni sklad za lastne potrebe. Podobno velja tudi za TO Mehanizacija, ki ji sicer ni uspelo formirati čistega dohodka v višini, da bi pokrila vse potrebe, je pa namenila precejšnji del dohodka v pospšeno amortizacijo. Prav tako sta namenila del dohodka za pospešeno amortizacijo tudi TO IGM Medlog in TO Lesni obrati Gomilsko.

Na splošno lahko še enkrat ugotovimo, da je bila delitev čistega dohodka letos izredno neugodna za TOZD in delavci ob sprejemanju zaključnega računa v glavnem nimajo možnosti rapravljati o različnih variantah delitve, ker so že sprejete visoke obveznosti angažirale pretežen del čistega dohodka.

Na relativno skromni del čistega dohodka, ki ga vsaka temeljna organizacija lahko nameni po delitvi za poslovni sklad, je vplivala vrsta vzrokov. Neugodno vplivajo na gospodarjenje in s tem na dohodek zlasti neurejene razmere na trgu surovin in materiala, težave pri preskrbi z uvoznim repromaterialom in rezervnimi deli, velik odliv delovne sile, neugodni premiki v strukturi delitve dohodka in čistega dohodka v korist vseh oblik porabe itd. Ker na glavnino teh dejavnikov temeljne organizacije (razen delno na področju delitve) ne morejo bistveno vplivati, je potrebno večjo skrb posvetiti predvsem notranjim razmeram tako v temeljnih organizacijah, kot tudi v delovni skupnosti skupnih služb.

V temeljnih organizacijah je treba poleg običajnih kazalcev o poslovanju, podrobno proučiti tudi nekatera ključna vprašanja s področja gospodarjenja in dohodkovnih odnosov ter o tem zavzeti določena stališča, oziroma sprejeti sklepe.

Področje dohodkovnih odnosov je v razvojni fazi. Določeni rezultati so doseženi na področju združevanja dela in sredstev. Podpisali smo nekatere samoupravne sporazume, zlasti s TOZD, ki proizvajajo gradbene materiale (Cementarna Anhovo) in z OZD, kjer imamo poslovne interese kot izvajalci del (TRC Rogla).

Na področju ustvarjanja skupnega prihodka v preteklem obdobju niso dovolj zaživeli odnosi v smislu sprejetega samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za ugotavljanje skupnega prihodka. Kvaliteten napredek bo potrebno doseči na področju združevanja sredstev za skupno opredeljene naložbe, v skladu s stališči, ki jih je sprejel finančni svet v letu 1978.

Temeljne organizacije gradbene operative bodo morale prevzemati nove objekte v letu 1979 večkrat po načelih skupnega prihodka, skupno s TO Proizvodni obrati in TO Lesni obrati, pa tudi s TO Mehanizacija ter TO IGM. Pri tem je osnove za skupno pridobivanje prihodka potrebno še podrobneje proučiti in izpopolniti. To velja zlasti za slednji dve temeljni organizaciji. Na vzorčnih primerih naj TO proučijo predvsem medsebojne dohodkovne in proizvodne odnose, še posebej pa vpliv obstoječega cenovnega in obračunskega sistema na realnost udeležbe v celotnem prihodku.

Na področju pridobivanja skupnega dohodka z združevanjem dela in sredstev se bodo morale temeljne organizacije večkrat dogovarjati za združevanje sredstev za posamezne namene, kjer bo prisoten skupni interes.

Področje organizacije dela in kadrovske politike je v zadnjem letu doživelo določene spremembe v pozitivnem smislu. Zlasti na področju organiziranja nekaterih funkcij so vnešena v organizacijo nova spoznanja.

Precejšnje so še slabosti na področju operativne organizacije dela, zato je potrebno izvesti ukrepe in uvesti nekatere nove rešitve.

Jasno je, da so osnovni dejavnik boljše organizacije kvalitetni kadri. Zato je posebno skrb, tako z organizacijo dopolnilnega izobraževanja ob delu, kot s sistematičnim izobraževanjem mladih strokovnjakov, predvsem na tehničnem področju.

Na področju poslovne discipline je potrebno doseči kvaliteten premik, zlasti uvajanje večje delovne discipline, spoštovanje sprejetih rokov, izvajanje poverjenih nalog itd. Uvesti je potrebno večjo kontrolo na vseh področjih dela in tudi ustrezno sankcioniranje kršilcev.

Našteti ukrepi morajo vplivati poleg doslednejšega nagrajevanja po delu in rezultatih dela tudi na boljšo izkoriščenost kapacitet, predvsem pa na ugodnejše rezultate poslovanja v letu 1979.

Ugotavljamo, da sprejete obveznosti zahtevajo od slehernega člana kolektiva maksimalno angažiranje na vseh področjih dela, predvsem pa na realizaciji navedenih nalog.

Temelji plana za leto 1979 zato morajo opredeliti podrobno vsa področja poslovanja, predvsem pa jasno začrtati naloge in cilje ter nosilce za vsako konkretno akcijo.

Le ob polnem angažiranju bomo konec leta lahko ugotavljali, da smo poslovali še uspešneje kot v preteklem letu.

Janko Golob, dipl. oec.

V Levcu je bil januarja svečano odprt prodajni center »Le snina«, zgrajen po našem montažnem sistemu

INGRADOVIH 20 LET

V zadnji številki Glasila smo opisali, kako je nastalo GIP Ingrad. Danes pa bi želeli prikazati posamezna obdobja v poslovanju Ingrada. Že kar na začetku moramo povedati, da kolektivu ni bila pot posuta z rožicami, temveč se je moral zelo trdno spoprijeti z razmerami na tržišču in tudi z lastno organiziranostjo.

Na gradbeno dejavnost močno vpliva splošno gospodarska in investicijska politika države in gospodarskega stanja v svetu na sploh. Prav zaradi tega je razvoj gradbeništva na splošno odvisen predvsem od zunanjih faktorjev in šele potem od samih hotenj in sil delavcev v kolektivu.

Prvo leto 1959 beležimo kot leto organiziranosti novega podjetja, uvajanje novega enotnega sistema poslovanja, uvajanje sodobnejše organizacije, selekcije zastarelih in različnih tehnologij v poenotenje, usposabljanje kadrov za delo v naši novi organizaciji in začetek uresničevanja sprejetih ciljev v poslovanju Ingrada. Uveden je bil nov sistem nagrajevanja, izvoljeni organi upravljanja in vodstva družbenopolitičnih organizacij. V tem letu je bil dograjen in vseljen prvi samski blok v našem naselju v Ribarjevi ulici. V njem je pričela s poslovanjem tudi prva lastna ambulanta. Temu samskemu domu in naslednjim so se počasi umikale lesene barake, delavcem pa se je večal na tem področju standard.

Že v naslednjem letu 1960 je tako organiziran kolektiv dosegal prve vidne rezultate v poslovanju. Lastna proizvodnja je porosla kar za 35% pri minimalnem povečanju zaposlenih 4%. Iz ostanka dohodka (dobička) pa smo z lastnimi sredstvi opravili prve nabave mehanizacije.

Nadaljevanje tako odlično zastavljenega poslovanja podjetja in doseženih rezultatov v začetku pa je prekrižala kriza že kar na začetku 1961 leta, ki je trajala še vse naslednje leto 1962.

Kriza je bila v tem, da se je obseg investicij z upravnimi ukrepi močno zmanjšal. Nekatera dela so bila celo ustavljena. Na novo začetih objektov je bilo zelo malo. Gradbena podjetja so si z vsako ceno hotela zagotoviti obstoj in da bi pridobila vsaj nekaj del, so si na licitacijah neusmiljeno konkurirala in zbijala cene. Posamezni investitorji so to stanje izkoriščali in izsiljevali še nižje cene.

Te razmere so zadale kolektivu hude posledice. Odpustiti smo morali kar 25% vseh zaposlenih. Kako je to bilo hudo, naj nam povedo kriteriji, ki smo jih upoštevali pri odpovedih. Odpoved so dobili predvsem delavci, ki so imeli doma nekaj zemlje in delavci, katerih zakonski tovariš je bil kje drugje zaposlen, vse to, da bi njihovo socialno stanje ne bilo preveč ogroženo. Število zaposlenih je padlo od 2125 na 1586. Neizkoriščena je bila mehanizacija, padla je storilnost, kar vse je vplivalo na slabe poslovne rezultate.

V letu 1963 je ponovno oživela gradbena dejavnost. Bili smo polno zaposleni. Nabavili smo celo nekaj nove gradbene mehanizacije in sprejeli na novo nekaj delavcev. V tem letu smo uvedli v proizvodnjo montažni sistem Jugomont, povečali udeležbo mehanizacije pri delu, skrajšali čas gradnje in izvedli reorganizacijo poslovanja, kar vse je pogojevalo tudi občutno povečanje produktivnosti dela. Tako ugodno gibanje se je nadaljevalo tudi v naslednjem letu 1964. Ti dve leti bi lahko označili kot najuspešnejši v razvoju Ingrada. V primerjavi z letom 1959 se je lastna proizvodnja povečala v letu 1963 za 35%, v letu 1964 pa celo za 49%. Tudi število zaposlenih se je povečalo v letu 1963 in 1964 za 72 delavcev. Pri tem pa in so upoštevani sezonski delavci.

Leto 1965 označujemo z letom gospodarske reforme, s katero smo dobili tudi nove dinarje.

V smislu ukrepov gospodarske reforme, se je kolektiv Ingrada maksimalno angažiral in dosegel lepe rezultate pri iskanju notranjih rezerv in pri zvišanju produktivnosti dela. Poslovni rezultati nam to potrjujejo.

V primerjavi z rezultati v letu 1959, se je brutto produkt povečal za 37 %, lastna proizvodnja za 50 %, vrednost mehanizacije za 95 %, produktivnost za 100 % ob 25 % manjšem številu zaposlenih. Ugodna gibanja so se nadaljevala še v letih 1966/1967.

Toda že naslednje leto 1968 so se razmere na gradbenem tržišču ponovno zaostrile. Z upravnimi ukrepi so bile predpisane restrikcije (omejitve) investicij. Tudi več že začetih gradenj je bilo ustavljenih. Investitorji so želeli čimprej priti do novih objektov, pa so jih oddali v izvajanje brez zagotovljenih finančnih sredstev. Vse to pa je škodovalo stabilnosti gospodarstva in gospodarski reformi, sprejeti v letu 1965. Vendar so bili taki ukrepi nujni.

Leta 1969/1970 in 1971 smo poslovali še kar pod normalnimi pogoji in pri tem dosegali poprečne poslovne rezultate. Pomembno za kolektiv in nadaljni razvoj pa je bil samostojen nastop Ingrada v inozemstvu. Tako smo s 1. 1. 1970 samostojno nastopili na gradbenem tržišču v ZR Nemčiji. Pred tem smo sicer s posameznimi skupinami delali v tujini kot podizvajalci gradbenim podjetjem Konstruktorju in Stavbarju iz Maribora. Na delu smo imeli v sektorju za inozemstvo v ZR Nemčiji v letih 1970 in 1971 med 300 in 400 delavci. Za tem pa se je število manjšalo, ker so potekla dovoljenja za delo delavcem. Ustanovili smo lastne firme in sicer v ZRN Ingrad GmbH s sedežem v Bukstehude in v Hamburgu, kasneje pa še Ingrad GmbH s sedežem na Dunaju. V letih 1970 do konca leta 1972 je Ingrad dosegel v ZR Nemčiji izredno visok dobiček in sicer 3,789.253 DM, kar bi bila današnja vrednost okoli 379 milijonov deviznih dinarjev. Vsa ta sredstva je pri svojem poslovanju delovna organizacija uporabila pretežno za nakup opreme in mehanizacije. V kasnejših letih je zaradi nastopa gospodarske krize, predvsem pa zaradi kadrovskih težav, delo v tujini usihalo in tako smo povsem prenehali z delom v letu 1977, z likvidacijo firm v Nemčiji in Avstriji.

Če se vrnemo zopet na domače razmere nazaj v leto 1972, ugotovimo, da je to leto mejnik in značilno za nadaljni razvoj samoupravljanja, saj se je začel proces uresničevanja tako imenovanih delavskih ustavnih amandmajev 21 in 22. V naslednjem letu 1973 smo te amandmaje že uresničili in podpisali zgodovinski akt: samoupravni sporazum o združitvi v GIP Ingrad in organiziranju TOZD. Organizirane so bile tri temeljne organizacije in sicer:

— TOZD Gradbena operativa
— TOZD Proizvodni obrati
— TOZD Industrija gradbenega materiala.

Organizirane so bile tudi strokovne službe v posebno delovno skupnost.

Delavci v Ingradu čutijo potrebo po nadaljnem združevanju in povezovanju v gospodarstvu ter se na referendumu odločijo, da se združijo s še šestimi slovenskimi gradbenimi podjetji, (Stavbar Maribor, Pionir Novo mesto, Tehnika Ljubljana, Obnova Ljubljana, Gorica Nova Gorica, Projekt Kranj) v združeno gradbeno podjetje GIPOSS Ljubljana, o čemer je bil podpisan Samoupravni sporazum 20. 12. 1973. Pred tem je bil GIPOSS le poslovno združenje.

V letu 1974 vpeljemo v proizvodnjo najmodernejšo tehnologijo gradnje stanovanj po francoskem sistemu tunelskih opažev OUTINORD. Nadaljuje se nakup nove opreme in mehanizacije. Začenja se ob-

(nadaljevanje na strani 4)

Hotel Celeia, zgrajen v začetnem obdobju Ingrada

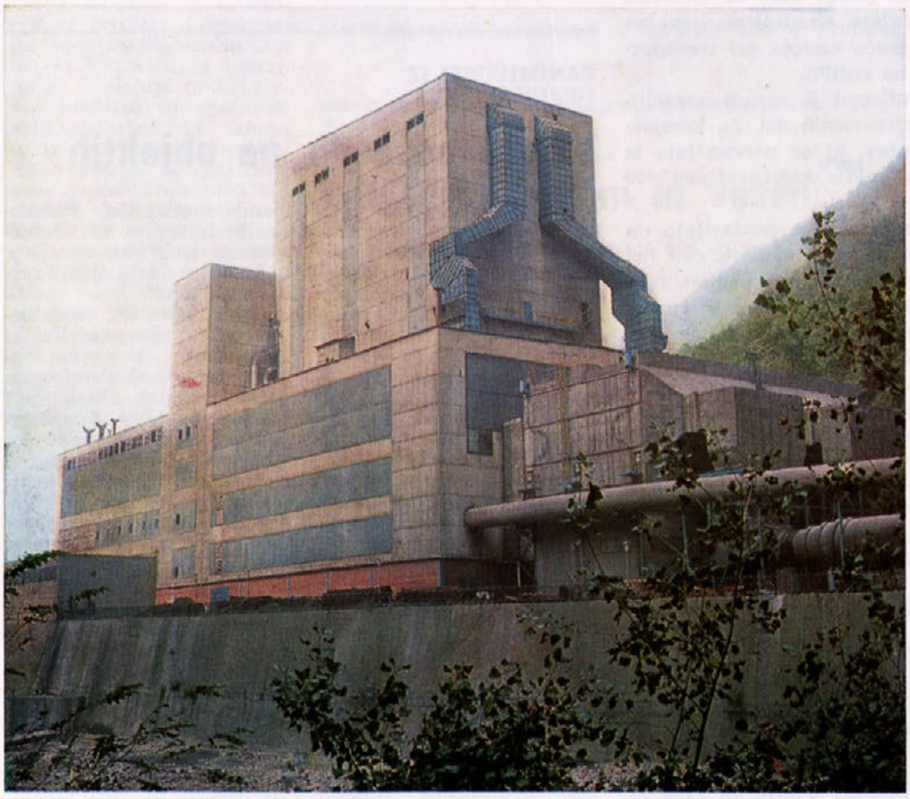

Med zahtevne objekte, ki jih je zgradil Ingrad, uvrščamo Termoelektrarno Trbovlje

Kako gospodarimo z družbenim premoženjem

KRITIČNE UGOTOVITVE IN POMEMBNI NAPOTKI

Popis vseh materialnih vrednosti po temeljnih organizacijah in po stanju na dan zadnjega decembra lanskega leta je izvršen.

Komisije za permanentni popis med letom so popisovale vse materialne vrednosti, razen zemljišč in zgradb, poslovnega inventarja, vrednostnih papirjev in blagajne, terjatev in obveznosti, tehnične knjižnice in osnovnih sredstev v temeljnih organizacijah združenega dela Mehanizacija, IGM Medlog, Proizvodni obrati, Lesni obrati, ekonomat DSSS, Izobraževalni center, laboratorij v Medlogu in splošne ter zobne ambulante.

Komisije za permanentni popis so svoje delo dobro opravile.

Dejanska proizvodnja ob upoštevanju inflacije se je po podatkih Biroja gradbeništva Slovenije lani povečala za okoli 38 %. Zaloge reprodukcijskega materiala so se povečale pa samo za 29 % v primerjavi z letom 1977, kar je znatno manj kot v predhodnem obdobju, ko so se povečale za 59 %.

Iz teh primerjav je razvidno, da smo lani hitreje obračali finančna sredstva, ki ležijo v zalogah reprodukcijskega materiala. Tako smo prihranili znatna sredstva.

Zaloge drobnega inventarja in zaščitnih sredstev so porasle za 78% v primerjavi s 1977 letom, realno povečanje lastne proizvodnje pa je 38 %, kar pomeni, da so te zaloge prekomerno porasle za 40 %. Zaradi povečanja lastne proizvodnje smo morali lani nabaviti naslednje opaže in opremo: 251 kv. metrov Outinord opažev, 1050 kv. metrov velikostenskih opažev, 1191 kd Ponso nosilcev, 12 kd jeklenih opažev za strehe, 35 m okroglih opažev za strehe, 5800 kd železnih podpor, 816 m panojev za gradb. ograje, 2845 kv. metrov gradbiščnih lesenih barak v skupni vrednosti 21,5 milijona dinarjev. Zaradi teh novih nabav so zaloge prekomerno porasle. S temi opaži bomo lahko hitreje in ceneje gradili.

Pri razhodovanju in manjku poslovnega inventarja (oprema pisarn in naselij) smo ugotovili, da so odpisi vsako leto večji. Največ poslovnega inventarja manjka v TOZD GO Laško in TOZD Celje. Ta oprema se na gradbiščih prekomerno uničuje. Večkrat se seli iz kraja v kraj pri tem se ne pazi pri nakladanju in razkladanju itd. Vrh tega se oprema premešča med gradbišči in temeljnimi organizacijami brez dokumentacije. Tako so inventurne vskladitve vselej zamudne.

Predlagamo, da vsaka temeljna organizacija določi osebo, ki bo kot gospodar zadolžena za poslovni inventar in osnovna sredstva.

Ivan Čmak

Največjo vrednost imamo v osnovnih sredstvih. Težke stroje koristimo optimalno z normalnim vzdrževanjem. Tu so strojniki zadolženi za posamezne stroje. Zaradi izrabljenih strojev in povečanja lastne proizvodnje, je lani primanjkovalo težkih kamionov, bagrov, buldožerjev in komprimacijskih strojev. Teh manjkajočih strojev si ne moremo izposoditi pri drugih podjetjih v celoti, ker v sezoni vsakomur manjkajo prav težki stroji.

Za lahko mehanizacijo porabimo za vzdrževanje veliko preveč finančnih sredstev. Te stroje posoja TOZD Mehanizacija temeljnim organizacijam gradbene operative. Na teh strojih največkrat ne delajo dovolj usposobljeni strojniki. Vzdrževanje je slabo, evidenca premikov pomanjkljiva. Tako je inventurna komisija v letu 1977 prikazala večje število strojev kot manjko. Lani so se ti stroji znova našli kot višek.

Če manjkajo lahki stroji, so odtujeni in to bi morali obravnavati v gradbenih temeljnih organizacijah kot osebno obremenitev. Na vsakem gradbišču bi moral biti zadolžen strojnik, ki bo znal ravnati in vzdrževati tako imenovano lahko mehanizacijo.

Dejstvo je, da bi prihranili znatna finančna sredstva, če bi v poslovanju izboljšali naslednje:

- **Opažne plošče se po gradbiščih prekomerno uničujejo, ker se nove premalo namažejo z opažnim oljem, pri razopaževanju pa se zaradi nepazljivosti delavcev lomijo vogali plošč. Po tovarniških podatkih se takšne plošče uporabijo vsaj 20 do 25 krat. Pri nas znaša njihova uporaba samo od 10 do 15 krat.**
- **Nekatera gradbišča še vedno nimajo dovolj smisla za skladiščenje materialnih zalog. Zato se nekateri materiali v deponijah uničujejo. Gradbiščne ceste so slabo vzdrževane, kar povzroča zastoje pri transportih in prekomerne okvare na vozilih.**
- **Za velikostenske opaže Outinord je zaradi nepazljivosti monterjev preveč vzdrževalnih del. Za kompletiranje in vzdrževanje opažev, ki se prestavljajo iz enega gradbišča na drugo, rabijo ključavničarji 400 do 700 delovnih ur.**
- **Nekatere montažne lesene barake se postavljajo na vlažno tamponsko podlago. Zato se spodnji deli barak uničujejo. Do prekomernih poškodb prihaja tudi zaradi nestrokovnega montiranja in demontiranja barak. To delo bi lahko bolj uspešno opravljala specializirana delovna skupina.**
- **Vsako leto ugotavljamo iste napake v gospodarjenju z družbenim premoženjem. Imamo poslovnik o skladiščnem poslovanju in tudi odgovornosti posameznikov so znane, toda ukrepov za neodgovorno poslovanje posameznikov je premalo.**

Ivan Čmak

(Nadaljevanje s 3. strani)

INGRADOVIH 20 LET

dobje velikega vsestranskega vzpona in razvoja Ingrada. V letu 1975 sprejmemo obsežen stabilizacijski program pod geslom »PRODUKTIVNOST IN VARČEVANJE«. Stabilizacijski program sprejmejo tudi vse temeljne organizacije v katerega se aktivno vključujejo vsi delavci in vsa področja dela. Dogovorili smo se za obsežne naloge in ukrepe ter tudi uspeli. Ta stabilizacijski program izvajamo še danes.

V teku leta delavec na podlagi ustave in Zakona o združenem delu na novo organizirajo temeljne organizacije. Iz doslej ene TOZD gradbena operativa, v kateri je združevalo delo okoli 1400 delavcev, organizirajo 6 TO za gradbeno operativo, ki imajo svoje sedeže v Celju, Šentjurju, Slov. Konjicah, Laškem, Žalcu in Ljubljani. Vso mehanizacijo združijo v novo temeljno organizacijo Mehanizacijo. Delavci Projektivnega oddelka organizirajo svojo temeljno organizacijo Projektivni biro.

Organizirana je tudi posebna temeljna organizacija Družbeni standard, katera pa preneha s poslovanjem ob koncu leta 1977, dejavnost pa se priključi v DSSS. Pričenja se široka družbena aktivnost in povezovanje v gospodarstvu v duhu ZZD, ki je bil sprejet 1976. leta. Delavci manjših delovnih organizacij s področja gradbeništva vidijo svojo prihodnost v združevanju, pri čemer jim dajejo vso oporo družbenopolitične organizacije in skupnosti. V družbenih planih in občinskih resolucijah Ingrad ponovno dobi svoje mesto kot nosilec ravoja gradbeništva v Celju in celjski regiji. Uspešno je bila opravljena integracija s TOZD Gradbeništvo **Hmezad v** Žalcu v letu 1977, s SGP Rogaška Slatina, prav tako v letu 1977, delno pa tudi z Montano Žalec v letu 1976 (Kamnolom Liboje). S temi združitvami se na novo organizira TOZD Gradbeništvo Rogaška Slatina, druge temeljne organizacije pa povečajo obseg poslovanja, zlasti TOZD PO, IGM in Mehanizacija. Konec leta 1977 se obrati na Gomilskem izločijo iz TOZD PO in organizirajo kot samostojna temeljna organizacija Lesni obrati.

V letih 1976, 1977 in 1978 je še posebej intenzivna družbenopolitična dejavnost, v katero so vključene vse strokovne službe, organi upravljanja in družbenopolitične organizacije. Do konca leta 1978 so sprejeti vsi samoupravni akti in opravljena reorganizacija poslovanja, kot je bilo to določeno z zakonom o združenem delu, z zakonom o delovnih razmerjih in drugih.

Na proizvodnem področju smo v letu 1976 uvedli svoj lastni montažni sistem Ingrad, ki je rezultat dela in izkušenj naših strokovnih delavcev. Modernizirali in na novo opremili smo vrsto obratov, povečali proizvodnjo in razširili proizvodnjo na nove proizvode. Nabavili smo moderno mehanizacijo za potrebe gradbene operative. Samo v letu 1974 do 1977 smo nabavili osnovnih sredstev v vrednosti okoli 231 milijonov din.

V letih od 1974 pa vse do danes Ingrad v vsem svojem obdobju doživi svoj največji razvoj in se uvrsti v vseh pogledih v sam vrh slovenskih gradbenih delovnih organizacij: z realizacijo v letu 1978 okoli 200 milijard starih dinarjev z nad 3000 zaposlenimi in z vrednostjo poslovnih sredstev nad 300 milijonov dinarjev.

Zavedam se, da morda marsikateri pomemben dogodek ni omenjen. Veliko sem opisal po spominu, ker v arhivu v tem smislu ni dokumentacije. Kljub temu pa upam, da sem uspel predstaviti težave in uspehe o delu kolektiva Ingrad v njegovem 20-letnem delu. V naslednji številki pa bomo v nadaljevanju objavili še pregled, kaj vse smo zgradili, kako smo se izobraževali, za koliko smo po 20 letih bogatejši in podobno.

Franjo Čevnik, iur.

ZANIMIVOSTI IZ GRADBENIŠTVA

Vzroki poškodb na objektih

Študije, ki so bile v letu 1978 izdelane vzporedno v štirih evropskih deželah so ugotovile, da projektne napake zvazemajo v Zvezni republiki Nemčiji 40 % vseh vzrokov poškodb, najvišji je ta odstotek v Belgiji 49 %, na Danskem 36,6 %. Pri izvedbenih napakah ima najmanjši odstotek Romunija 19,4 %, Nemčija 29,3 %, odstotek napak v materialu je najvišji na Danskem 25 % in Romuniji 22 %, medtem ko je v Nemčiji le 14,5 %. Nepravilna uporaba materialov je najmanj pogosta na Danskem 8,7 %, najbolj pa pa v Romuniji 11 %, medtem ko je erozija dokaj izenačena.

Študija nadalje ugotavlja, da so projektne napake na prvem mestu zato, ker projektanti nimajo »pravega odnosa« do gradbenih materialov. Potrebno bi bilo čim več dopolnilnega izobraževanja projektantov, da bi sledili razvoju tehnike.

Tudi odstotek izvedbenih napak je prevelik in ne zahteva le znatne sanacijske stroške in sodne spore, ampak škodi tudi ugledu izvajalca. Včasih so krivi tudi proizvajalci gradbenih materialov, ker v svojem propagandnem materialu pripisujejo svojim izdelkom lastnosti, ki jih dejansko nimajo in s tem zavajajo projektante in izvajalce. Rešitev tega problema, zaključuje študija, je edino v stalnem strokovnem izpopolnjevanju kadrov, ker se lahko na ta način prepreči 70 % vseh napak.

V letošnjem letu bodo enake analize vzrokov poškodb izvedli še v Franciji, Angliji in Nizozemski.

Elza Črepinšek, dipl. arh.

IZ TOZD GO Žalec

Veliko objektov

V poslovnem letu, ki je za nami, je temeljna organizacija GO Žalec zgradila pomembne objekte, med katerimi velja posebej omeniti naslednje: Osnovnošolski center Žalec, Kulturni dom Vransko, blok v Libojah, halo za TT Prebold, skladiščno halo za Surovino Vrbnje, halo za Žarjo Petrovče, halo z upravnim poslopjem tovarne nogavic Polzela, stolpiče Prebold, adaptacijo šole Prebold, priročno skladišče LIK Šempeter in še druge manjše objekte.

Seveda pa ob tem ugotavljamo, da nismo bili povsod in toliko uspešni, kot si je želel in nenehno prizadeval naš 200 članski delovni kolektiv. Razloge za to bi lahko iskali v pomanjkanju kvalificiranih delavcev, v pretirano kratkih rokih izgradnje objektov, pa tudi sama razdrobljenost objektov je zelo ovirala organizirano delo.

V tem letu imamo v izgradnji prav tako lepo število objektov (Dom oskrbovalcev Grmovje, hotel Golding — Rubin Žalec, 60 stanovanjski blok na Polzeli, poslovni objekt z vratarnico Petrovče, bloke v Dobrteši vasi, poslovno zgradbo Žalec, hala KIL Liboje, farma piščancev Pirešica, RTP Podlog III in druge manjše objekte), med katerimi bi namenili nekaj več besed gradnji hotela Golding — Rubin v Žalcu. Gradnja te investicije je rezultat dolgoletnega sodelovanja občin Žalec in Kruševac, s katerimi se poglablja in širi razvoj bratstva in enotnosti med občinami, ki izhaja še iz časa narodnoosvobodilne vojne. Po nekajletnem sodelovanju med občinama je prišlo tako do odločitve, da bo gostinsko podjetje ŽUPA iz Kruševca pomagalo zgraditi v Žalcu hotel, ki je za občino Žalec velikega pomena. Sredstva za izgradnjo hotela, katerega predračunska vrednost je okrog 60 milijonov, bo zagotovilo gostinsko podjetje ŽUPA v višini 50 milijonov in Skupščina občine Žalec iz združenih sredstev preostanek. Poleg hotela bo pokrit bazen, za keterega bo prispevala sredstva Občinska telesnokulturna skupnost.

Lokacija hotela Golding -Rubin je severno od Name Žalec. Glavni projekt je izdelal Razvojni center Celje, rok izgradnje objekta pa je 1. 10. 1979. Zelo kratek rok nalaga naši temeljni organizaciji, še posebej odgovorno nalogo, če omenimo, da smo že takoj na začetku pripravljalnih del naleteli na težave. Normalen potek del je ovirala podtalna voda. Slaba nosilnost tal pri izkopih do 3 m v globini je zahtevala, da je bilo treba bistveno spremeniti prvotno temeljenje in bo to tudi vplivalo na končno ceno in rok dovršitve.

Podatke posredovala:
Marija Kroflič,
Zlatko Prislan

Skladiščna in proizvodna hala v Tekstilni tovarni Prebold

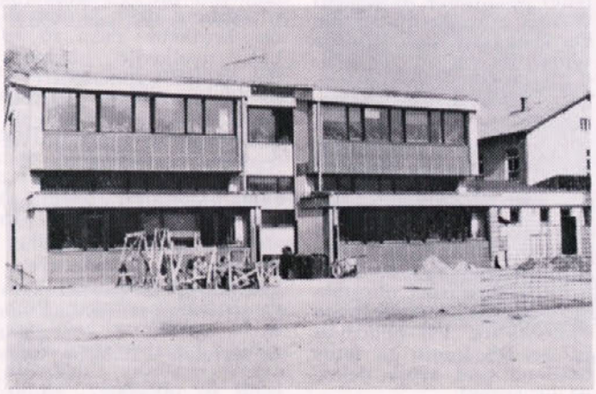

Dozidava novih prostorov k osnovni šoli v Preboldu

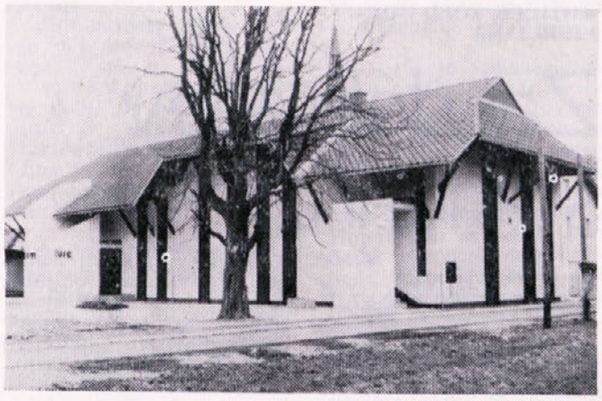

Na Vranskem je bil predan namenu Dom kulture

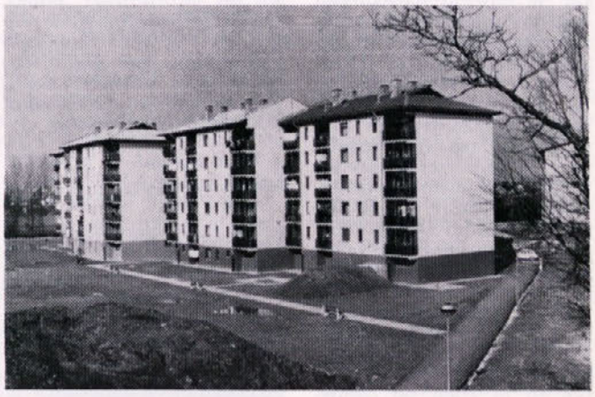

Stanovanjski blok v Preboldu

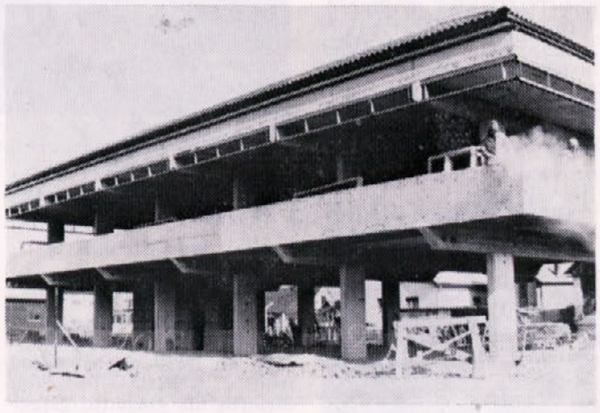

Upravno poslopje »Zarja« v Petrovčah

Gradbena jama za temeljno ploščo restavracijskega dela hotela v Žalcu

PISMO IZ FRANKOLOVEGA

Bili smo srečni in veseli...

Zelo nas je veselilo, da ste nas obiskali. Prepričani smo, da ste prav tako kot mi, pionirji, tudi vi zadovljni, da se sodelovanje med nami in vašim kolektivom poglablja.

Kako srečni in veseli smo bili, ko so nam naši učitelji povedali, da želite, da nastopamo na vaših proslavah. Z velikim veseljem smo se pripravljali in trudili, da bi bili z našim delom zadovoljni. Upamo, da nas boste še večkrat povabili, saj smo ponosni, da lahko vašim delavcem in mnogi tudi svojim staršem, ki so zaposleni pri vas, pokažemo, kaj znamo. Upamo in želimo, da bi se naše sodelovanje razširilo še na druge oblike in da bi bila naša srečanja pogostejša.

Veseli smo lepega darila, ki ste nam ga ob obisku prinesli in obljubljamo, da bomo podarjeno tudi koristno uporabljali, da bomo postali pridni graditelji naše socialistične skupnosti.

Dovolite, da se vam v imenu vseh pionirjev in naših tovarišev učiteljev najiskreneje zahvalim.

Frankolovo, 26. decembra 1978.

Edi Trobiš, predsednik pionirske organizacije

KOTIČEK TOZD GO LJUBLJANA

Za delavčev standard

PRIJETNO JE V ŠTEPANJSKEM NASELJU

V preteklem letu je bila aktivnost TOZD Gradbena operativa Ljubljana na področju standarda delavcev usmerjena na izboljšanje bivalnih razmer, zlasti še, ker se morajo barakarska naselja umakniti s področja mesta Ljubljane in njegove širše okolice. Delni rezultat teh prizadevanj je bil nakup 112 postelj v samskih domovih v Štepanjskem naselju. Seveda smo s tem rešili komaj tretino trenutnih potreb. Vodstvo TOZD se še naprej prizadeva pridobiti nove prostore, ki bi omogočali delavcem, po napornem delu, ustrezen aktiven počitek, kulturno bivanje in dobro prehrano, zavedajoč se, da so dobri bivalni pogoji temelj človekovih potreb in eden od osnovnih pogojev za angažirano delo na gradbiščih in za izpolnjevanje drugih nalog, ki v letošnjem letu za naš TOZD niso majhne.

Objekta A-13 in A-17 v Štepanjskem naselju, kjer bivajo naši delavci, smo v eni prejšnjih številk našega čisopisa že predstavili. Zato poglejmo, kaj mislita o A-13 delavca ki sta se vanj preselila iz naselja v Prualh.

Milan Stojičić — strojnik v betonarni Koseze je dejal: »Ni primerjave. V

Milan Stojčić

tako lepi sobi me nihče ne ovira in tudi jaz nikogar ne oviram. Tu imam toplo vodo za kopanje, ki je na Prulah bila vedno problem, čistoča je večja, čeprav je potrebno pri tem poudariti, da je tu v Štepanjskem naselju vse novo, moderno.. Pogrešam le stroj za pranje perila, ki so ga upravljalci doma obljubili, vendar obljube še niso izpolnili. Urejena tudi še ni prehrana, sedaj pozimi sem odpovedal kosilo — predvsem zato, ker je tako kratek dan — in se po končanem delu, ko se vračam z gradbišča ustavim v eni od gostilnic, ki jih je tu vse polno, hrana pa izdatna. Čez polletje, ko se tudi dlje časa zadržujemo na gradbišču, bom zopet naročil kosilo. Zadovoljen in vesel sem, to moram poudariti.«

Ivan Strnad — gradbeni tehnik na gradbišču ŠC-9: »Na Prulah je bila prednost le v tem, da je bila kuhinja in hrana blizu, o vsem drugem pa ni pri-

Ivan Strnad

merjave. Tu je vse boljše — topla voda za kopanje, sobe so bolj pospravljene, bolj se lahko, upoštevajoč red v domu, posvetim branju ali gledanju televizije. To predvsem zato, ker nas je manj ob TV sprejemnikih, saj je ta nameščen v vsaki etaži. Imamo svoj prostor za družbeno dejavnost, na Prulah — pa saj veste, je menza za vse, za celo naselje.

Cena 300.- din na mesec ni velika (razliko do polne cene regresira TOZD), zlasti, če vem, koliko plačujejo posamezniki za ležišče pri privatnih osebah.

Želim vsem delavcem, da bi imeli take pogoje bivanja kot jih imamo mi v Štepanjskem naselju.«

Želja tehnika Strnada se bo kmalu izpolnila, saj je vodstvo TOZD — po sklepu vseh delavcev — podpisalo družbeni dogovor o financiranju in izgradnji treh samskih domov v Šiški, kjer bomo pridobili 300 novih ležišč.

Dušan Lajovic

Nič nas ne sme presenetiti

V KOLEKTIVU ZA SPLOŠNI LJUDSKI ODPOR

V okviru uresničevanja nalog Zakona o družbeni samozaščiti, varnosti in notranjih zadevah ter v počastitev 30. letnice varnostne službe in 60. letnice ustanovitve KPJ sprejema odbor za ljudski odpor in družbeno samozaščito v delovni organizaciji GIP Ingrad program praznovanja, ki je posvečen tudi Tednu varnosti pod geslom »Nič nas ne sme presenetiti«.

V bistvu gre za nadaljno krepitev uresničevanja koncepta družbene samozaščite, zatem za informativno - propagandno dejavnost ter za vzgojo na tem področju, za organizacijo ter obiske posameznih razstav, vaj, strokovnih predavanj, seminarjev in športnih tekmovanj in ne nazadnje za odločitev, da bodo posamezne aktivnosti v času praznovanja Tedna varnosti od 7. do 13. maja letos.

Na področju uresničevanja družbene samozaščite bomo posebno skrb posvetili predvsem organizacijski in kadrovski krepitvi odborov za LO in DS ter v tej zvezi nadaljni krepitvi aktivnosti posameznih članov. To je nujno zavoljo tega, ker so odbori za LO in DS nosilci obrambnih priprav in družbene samozaščite. Vsi odbori za LO in DS imajo za letos izdelane tudi svoje delovne programe.

Skrb bo namenjena enotam Civilne zaščite, ki jih bomo kadrovsko okrepili. Za pripadnike Civilne zaščite je bil prejšnji mesec organiziran 72-urni tečaj. Vrh tega bomo za vse pripadnike Civilne zaščite že letos nabavili potrebno opremo. V programu pa so tudi razne vaje z enotami Civilne zaščite.

Posebna pozornost bo posvečena enotam narodne zaščite. Tako bomo v temeljnih organizacijah pripravljali razna predavanja in seminarje ne samo zaradi krepitve znanja, temveč tudi kot obliko rednega, pravočasnega in kakovostnega obveščanja. Razen tega bomo letos za pripadnike narodne zaščite kupili orožje in potrebno opremo.

Dejavnost bo segla tudi na področje informativno-propagandne dejavnosti ter vzgojne varnosti. Prav zato bomo organizirali sprotno obveščanje o družbenopolitičnih dogajanjih, kot tudi o nalogah na področju novitet v ljudskem odporu in družbeni samozaščiti.

Aktivnost bo usmerjena še v obujanje revolucionarnih tradicij NOB ter v usposabljanje mladih na področju družbene samozaščite. Prav zato bomo organizirali razna predavanja ter obiske in oglede raznih muzejev.

V počastitev Tedna varnosti pa bomo organizirali skupaj s pripadniki JLA ogled sodobnega orožja, obiskali pa bomo tudi kraj zadnjega boja Pohorskega bataljona in muzej. Čakajo nas tudi razna srečanja in tekmovanja s pripadniki JLA, ob 60. letnici ustanovitve KPJ pa bomo organizirali proslavo.

Ob zaključku Tedna varnosti bomo organizirali še ogled skupne vaje, ki jo bodo imeli pripadniki milice, narodne zaščite in gasilci. V mesecu aprilu bomo organizirali razna športna tekmovanja pod imenom »Igre mladosti«. Tudi ta tekmovanja bodo imela obeležja Tedna varnosti. Seveda pa se bomo v čim večjem številu udeležili osrednje proslave Tedna varnosti, ki bo 13. maja.

Avgust Frelih

URESNIČEVANJE ZAKONA O ZDRUŽENEM DELU

LEPI REZULTATI

Za nami sta dve leti uresničevanja zakona o združenem delu. V tem sicer kratkem času so se bolj uveljavile nekatere pomembne značilnosti v našem družbeno — gospodarskem in političnem področju, ki se razvijajo na temelju samoupravno dogovorjenih načel, t. j. v samoupravnih in družbenih dogovorih. Vse te posledice, ki niso prišle same od sebe, je bilo treba najprej sprejeti nato konkretizirati v praksi. Prav iz te prakse se kaže vse večja samoupravljalska zavest delavcev, delovnih ljudi in občanov. Samoupravni odnosi so se poglobili tako daleč, da ima praktično delavec in občan vse večji vpliv na družbena dogajanja in postaja zato dejanski soustvarjalec jutrišnjega dne.

Tako postaja zakon o združenem delu vse bolj orožje v rokah delavcev pri uresničevanju njihovih interesov iz katerih izhajajo tudi njihove dolžnosti. Vse to daje oporo delavcem pri razpolaganju s sredstvi za proizvodnjo in celotno ustvarjeno preseženo vrednost, kjer so dani vsi pogoji za boj zoper različne pojave, zasebne, državne ali skupinsko-lastniške monopole oz. oblike odtujevanja rezultatov njihovega dela.

Prvi premiki, v katerih dobiva združeno delo odločilnejšo vlogo pri graditvi družbeno — ekonomskih odnosov, temeljijo v vedno večji meri na spoznanju delavcev, da je zakon o združenem delu podlaga, lahko bi rekli, izhodišče in opora, da sami delavci v TO začenjamo obvladovati celotni dohodek in presežno vrednost v TO. Še več, delavci združujejo delo in sredstva v skladu s svojimi skupnimi interesi. To je tudi rezultat, da naša DO s svojo družbenopolitično samoupravno in strokovno organiziranostjo uporablja vse bolj sodobne dosežke dela, ki so rezultat boljše produktivnosti dela in se s takim odnosom uvrščamo med največja gradbeno — idustrijska podjetja v SRS. Takšno spoznanje in uspehi pri spreminjanju družbenih odnosov kažejo, da so sedanji aktivnosti pri naši preobrazbi doseženi lepi rezultati. Vendar pa moramo to aktivnost na vseh nivojih odločno usmerjati ključnim zelo zahtevnim vprašanjem, povezanimi s svobodno menjavo dela z minulim delom s planiranjem, nagrajevanjem po delu, izobraževanjem, z inovatorsko aktivnostjo, skratka s celovito izobrazbo v cilju za še večje in boljše življenjske in delovne odnose ter pogoje dela v celotni naši delovni organizaciji. Taki dosežki so in bodo največji uspeh zakona o združenem delu, saj si brez ustreznega prispevka vsakega posameznega delavca ne moremo zamišljati, da bi se uresničil tako, kakor smo se dogovorili.

Zato živimo v prepričanju, da je dosežek in delovni uspeh vseh na takšni stopnji, ki daje jamstvo, da bomo v naslednjem obdobju dosegli še večje rezultate.

Franc Vrbnjak

GLAS MLADIH

Naše delo lani in letos

MLADI V TOZD PO

Minilo je leto, kakor vsako drugo, vendar smo v tem letu bogatejši za nekaj izkušenj. Akcije, ki smo jih izpeljali, neuspehi in uspehi, ki so spremljali naše delo, vse to nas je izučilo, kako pristopiti k delu v novem letu.

Rad bi vas seznanil z OO ZSMS TOZD PO, z njenim delom, pripravami na novo obdobje, z akcijami v preteklem letu.

Kot vsaka družbenopolitična organizacija, si je tudi naša OO sestavila plan dela — akcijski program za obdobje 1978. leta. Ne bi našteval točk programa, ampak naj na kratko opišem realizirane akcije.

Kot najbolj uspelo akcijo naj omenim Kviz znanja, ki smo ga organizirali v mesecu maju. Tej uspeli akciji na področju kulture je sledilo športno tekmovanje pod nazivom Igre mladosti, katerih smo se udeležili tudi mi in dosegli lepe uspehe. Mesec maj ne bi bil mesec mladih, če ne bi v tem mesecu mladi pristopili z vso vnemo k vsaki akciji. To vemo tudi mi na našem TOZD. Zato smo organizirali čiščenje in krasitev obratov skupaj z OO TOZD Mehanizacije. Mesec maj pa smo zaključili s sprejemom Titove štafete, ki so se ga udeležili tudi naši mladinci.

Poletje je vplivalo tudi na našo OO, saj je aktivnost v času dopustov nekoliko padla. Ponovno pa se je začelo delo v mesecu avgustu. Organizirali smo medtozdovsko tekmovanje v malem nogometu. Hoteli smo prebuditi mlade iz poletnega dopustniškega razpoloženja in res nam je akcija popolnoma uspela.

Kot nekaka prelomnica ali vodilo vseh mladih Slovenije, je bil 10. kongres ZSMS v mesecu oktobru. Naša OO si je ob tem zadala, da bo vestno izvrševala vse naloge in akcije, ki bodo izhajale iz dela 10. kongresa. Najprej smo pripravili stališča in predloge, po katerih so se vključili vsi člani OO našega TOZD z aktivnim delom. Prva akcija po kongresu je bila izpeljava delovne konference, kjer smo med drugim tudi potrdili in predlagali analizo aktivnosti in kadrovsko spremembo v samem predsedstvu.

Naštel sem le nekaj akcij, s katerimi sem vam hotel predstaviti našo OO. Pričelo se je novo leto, z njim pa tudi nov dopolnjen akcijski program, po katerem imamo v planu kot prvo izpeljati delovno konferenco, podeliti zadolžitve in določiti roke izpeljav akcij.

Predsednik OO ZSMS
TOZD PO
Kampuš Rafko

Delovni dogovor

Zadnja seja koordinacijskega sveta ZSMS GIP »Ingrad« Celje, 10. januarja letos, je bila delavna po številu razpravljalcev in zadovoljiva po številu prisotnih.

Osrednja točka razprave je bila vsekakor izvedba vseh programsko delovnih konferenc po osnovnih organizacijah v temeljnih organizacijah, skupnih službah in domski skupnosti. Potrjen je bil terminski plan izvedbe konferenc po osnovnih organizacijah in konkretne zadolžitve posameznih članov koordinacijskega sveta skozi vse leto. Vse delovne konference morajo biti tako opravljene do naslednje seje koordinacijskega sveta, ki bo v februarju.

Med drugim so bili obravnavani tudi predlogi materialov za osnovne organizacije, ki so bili z določenimi dopolnitvami potrjeni in to: Poslovnik o delu in organiziranju osnovnih organizacij, programska usmeritev dela koordinacijskega sveta za nadaljnje obdobje, ki je usklajena z nalogami ter zaključki zadnjih kongresov, programi del posameznih komisij ter vzorec finančnega plana. Vsi ti dokumenti služijo kot izhodišče za izdelavo dokumentov, ki jih bodo sprejemale organizacije na konferencah.

V mesecu februarju bo organizirano še predavanje in skupaj s športnim društvom delovne organizacije ogled smučarskih poletov v Planici.

V občinskem merilu se bomo vključili v delovno akcijo pri ureditvi Sončnega parka, tekmovanja za najboljšo osnovno organizacijo in najboljšega samoupravljalca, izvajali naloge na področju Hortikultura 80, itd.

Sprejet je bil tudi sklep, da bodo seje koordinacijskega sveta vedno v eni izmed osnovnih organizacij, kjer bo posebna pozornost v razpravi namenjena problemom te sredine. Na seje v temeljnih organizacijah bodo vabljeni tudi predstavniki političnih aktivov dotičnih temeljnih organizacij.

Franci Ramšak

Z zadnje seje koordinacijskega sveta

Nujno več stikov

RAZGOVOR S ŠTIPEDISTI

V začetku februarja letos je bil razgovor s štipendisti naše delovne organizacije, ki je bil organiziran po sklepu koordinacijskega sveta ZSMS GIP »Ingrad« Celje.

Razgovora se je udeležilo 47 štipendistov, direktor kadrovsko pravne službe Franc Berginc, šef oddelka za izobraževanje Albert Kerkoš, članica komisije Zlatka Rojc in predsednica komisije Marta Ograjenšek.

Uvodoma je predsednica komisije podala nekaj splošnih podatkov o štipendiranju in ugotovila, da imamo skupaj 70 štipendistov. Od tega jih je 28 na visokih, 2 na višji in 40 na srednjih šolah. Med njimi imamo tudi tri Titove štipendiste in sicer: Helena Jurkar — Ekonomska fakulteta, Franc Skok — FAGG in Franc Rančigaj — strojna fakulteta.

V tem letu bo zaključilo šolanje 26 štipendistov na srednjih šolah in štirje na visokih.

V teku razgovora smo ugotovili, da namerava od 26 dijakov, ki bodo zaključili šolanje v tem letu, nadaljevati študij kar 14 dijakov, od tega 11 iz TSŠ. Direktor kadrovsko pravne službe Franc Berginc je štipendiste seznanil z organizacijo podjetja, z vključevanjem štipendistov v delovni kolektiv in jih opozoril na obveze, ki jih imajo po končanem šolanju do delovne organizacije. Prav tako jih je seznanil z možnostmi študija ob delu.

Razgovor je bil sklenjen z naslednjim zaključkom: Štipendisti, ki želijo nadaljevati študij na višji stopnji, naj vložijo prošnje, ki se bodo nato skupno obravnavale. V kolikor pa bodo nadaljevali študij kljub negativnemu odgovoru s strani delovne organizacije, se jih pismeno zaveže, da bodo po končanem študiju izpolnili obveznosti do delovne organizacije, ki izhajajo iz sprejemanja štipendije na srednji šoli, v nasprotnem primeru bodo morali vrniti štipendijo.

Vsi štipendisti na srednjih šolah morajo ob polletju in ob koncu šolskega leta takoj sporočiti svoj uspeh oddelku za izobraževanje. Prvo soboto v aprilu bo organiziran s štipendisti ogled naših gradbišč po temeljnih organizacijah, konec meseca maja ali v začetku junija pa bi s pomočjo multivizije, organizirali za vse štipendiste predavanje o dosežkih v gradbeništvu.

Razgovori s štipendisti naj bi postali redna oblika izmenjave mnenj vsaj dvakrat letno.

Upamo, da bo naslednji tak pogovor s štipendisti bolj živahen, da bomo zvedeli več o težavah, s katerimi se srečujejo naši štipendisti in da jim bomo v tem lahko pomagali, kolikor bo v naši moči.

Marta Ograjenšek

Uspešna tudi zadnja naloga

Mladi v TOZD GO Šentjur

Zadnja naloga, katero smo si mladinci iz OO ZSMS TOZD GO Šentjur zastavili lani, je bila priprava dvorane za zaključek leta celotnega kolektiva TOZD GO Šentjur.

Kakor vsa leta do sedaj, se je tudi lanski zaključek leta odvijal v veliki jedilnici delavskega naselja na Teharju. Veliki in pusti jedilnici smo z nekaj smrekovih vejic in manjšim številom novoletnih okrasov navdihnili malo novoletnega čara in na veselje vseh mladincev OO ZSMS TOZD GO Šentjur, je bil celotni kolektiv našega TOZD prijetno presenečen. To vse pa je vplivalo na sproščeno novoletno vzdušje, ko potegnemo črto pod dosežki v preteklem letu in pregledamo naloge, ki čakajo v novem letu.

Naše delo v preteklosti in naloge v prihodnosti so povedali v. d. dir. TOZD GO Šentjur Kotnik Marjan, ing., predsednik OOS Herman Vovk in predsednik delavskega sveta Klenovšak Štefan. Vsi govorniki so poudarili, da nas čaka v letu 1979 še več dela. Zato pa bo potrebno delo sprejeti bolj zavestno in vanj vložiti še več truda. Ker pa kolektiv TOZD GO Šentjur združuje dobro tretjino mladincev, ostane tudi nas mladih veliko breme. Prepričan sem da se bomo vsi mladinci OO ZSMS TOZD GO Šentjur zavestno vključili v delo. Poleg tega pa nas čakajo še naloge, katere smo si zastavili na X. kongresu ZSMS v Novi Gorici.

Ta uspešno opravljena naloga nam bo dala še večji elan za nadaljno delo.

Darko Krušič

Stanovanje za dobro počutje

OBISK NA DANSKEM
DANCI SE OTEPAJO BETONSKIH STANOVANJSKIH SILOSEV

Od 12. do 15. decembra lani je bil v organizaciji Društva inženirjev in tehnikov Slovenije ogled dosežkov arhitekture in gradbeništva Danske. Ogleda se je udeležilo okoli 50 strokovnjakov iz naše republike, med njimi sva bila tudi projektanta Projektivnega biroja. Ceprav je bil ogled časovno zelo omejen, smo dobili osnovni pregled o povojni danski izgradnji.

Poudarek ogleda je bil na stanovanjski izgradnji. Danska je namreč po vojni prešla iz pretežno agrarne v industrijsko državo, s tem pa se je tudi hitro začel razvijati Kopenhagen kot glavno mesto. Nastale so potrebe za novimi stanovanjskimi površinami, tako da zdaj stanovanjske soseske obkrožajo mestno jedro, najnovejše so že 25 do 30 kilometrov oddaljene od središča mesta. Rast teh stanovanjskih sosesk poteka sitematično, oblikujejo se kompletne soseske z vso infrastrukturo ter z dobrimi prometnimi povezavami s središčem in z industrijskimi conami.

Ogledali smo si tri soseske, ki so locirane južno in jugozahodno od Kopenhagna.

BRNDBY STRAND je eno od naselij, ki so bila postavljena kmalu po vojni kar se opazi pri konceptu planiranja in izgradnje. Stanovanja so v dvoetažnih, štirietažnih blokih ter 16 etažnih stolpnicah. Objekti so postavljeni tako, da med njimi nastajajo notranji prostori, vendar je njihova celotna postavitev še zelo toga. Strogo je ločen peš promet od avtomobilskega. Ob robu naselja pa so urejene zelene površine z rekreacijskimi. Po izjavah danskih strokovnjakov, ki so nas vodili, so tak način planiranja že presegli, posebej pa so se odrekli gradnji stanovanj v višino. Tako v naseljih, ki so bila zasnovana kasneje, ne zasledimo več stanovanjskih blokov ali stanovanjskih stolpnic.

Nov način planiranja smo videli v soseskah GADEKAERET in TASTRUP. To, kar smo videli v teh dveh soseskah, je koncept planiranja, ki ga uporabljajo v večini zahodnoevropskih in severnoevropskih mestih. To so takoimenovana vrstna naselja ali »garden cities«. Oblikujejo se namreč zaključene stanovanjske soseske z vso potrebno infrastrukturo (manjšimi trgovinami, servisi, otroškimi vrtci, šolami ter domovi za ostarele stanovalce), za več sosesk skupaj pa zgradijo večji trgovski center, kjer so lahko tudi večji rekreacijski objekti. Ti trgovski centri pomenijo več ali manj posrečene arhitektonske rešitve, izvedeni pa so vsi po enotnem konceptu. Oblikujejo se namreč notranje pokrite komunikacije, ob katerih so locirani prodajni prostori, servisni dostopi so ali v kleti ali pa drugače urejeni, vendar je vsepovsod strogo izpeljan princip ločenega peš in avtomobilskega prometa.

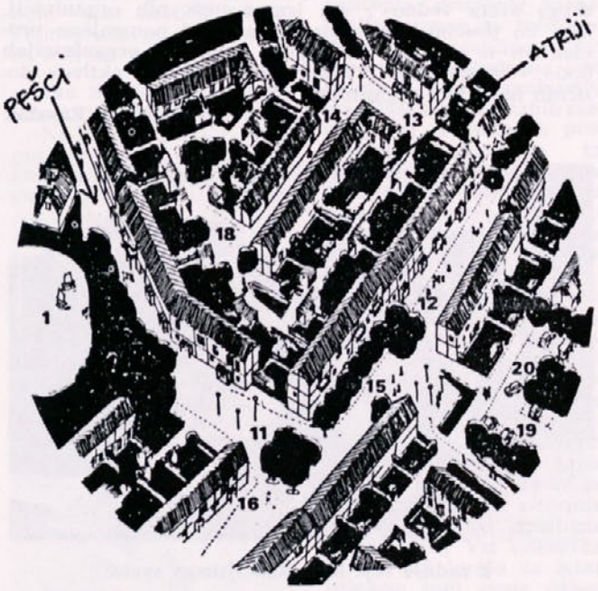

Posebej pa je zanimiva gradnja samih stanovanj. Stanovanja so namreč v pritilčnih ali enonadstropnih objektih, s tem, da je iz bivalnih prostorov neposreden dostop na teren, oblikujejo se popolnoma zaprti ali odprti atriji. V večini primerov so vhodi posameznih nizov postavljeni eden nasproti drugemu, tako da se oblikujejo peš cone, vmes pa so notranji bivalni atriji. Vozila so pri tem postavljena na rob naselja, notranjost je predvidena izključno kot peš cona. Do posameznih stanovanj tako sploh ni možen avtomobilski dostop, temu so se zavestno odrekli na račun kvalitetnejšega bivanja.

Po tem konceptu je možno različno oblikovati stanovanjske soseske, pač glede na razpoložljiv teren, sredstva ter znanje in čut planerja. Tako najdemo naselja z lepo oblikovanimi notranjimi prostori, naselja z bogatejšo arhitekturo samih zgradb, nasprotno pa je najti tudi soseske z objekti relativno nizkega standarda, vendar oblikovalcem kot tudi stanovalcem arhitektura samih objektov ni primarnega značaja, stanovalci namreč svojo individualnost in kreativnost izražajo v opremljanju svojih zunanjnih in notranjih stanovanjskih prostorov.

V soseski Gadekaeret smo lahko videli, kako takšno naselje tudi nastaja. Del naselja je bil že zgrajen, v drugem delu pa je bilo še odprto gradbišče, na katerem smo videli stanovanjske objekte v različnih fazah gradnje. Posamezni nizi so zgrajeni kot enoten objekt, vse instalacije v nizu so izvedene v kineti pod objektom, kineta je dostopna iz jaška ob objektu, tako da odpadejo vse neprijetnosti pri eventuelnih popravilih. Na gotove temelje položijo montažne talne plošče, nanje pa montažne nosilne stene in montažne stropne plošče. Zunanje stene so armiranobetonske sendvič stene z vmesno toplotno izolacijo iz tervola. Stene so na zunanji strani že finalno obdelane, vgrajena so že okna in vrata, med seboj pa so tesnjene s trajnoelastičnim kitom. Celotno gradbišče daje izredno dober vtis, vse komunikacije so namreč asfaltirane, ni nobenih nepotrebnih deponij, vsa izgradnja pa je mehanizirana.

Da bi dobili zaključen pregled stanovanjske izgradnje, smo si ogledali veliko trgovsko hišo za notranjo opremo Ikea. Tam smo na enem mestu videli tisto, kar je možno najti po raznih trgovinicah v mestu. Lahko rečemo, da so Danci verni predstavniki skandinavskega designa. Pri oblikovanju pohištva prevladujejo elementi v vidnem lesu, pretežno v svetlem tonu, elementi pa so manjših dimenzij, poudarek je namreč na fleksibilni ureditvi prostora. Vse to je v precejšnjem nasprotju z bogato opremo Nemčije in ekstravagantno opremo Italije.

Prav v Danski je možno videti, da oprema stanovanja ne pomeni samo oblikovanje elementov pohištva, ampak predstavlja celotno oblikovanje irterieura: od zaves, dekorativnih talnih oblog, svetil, pribora, keramike in drugih elementov drobne dekorativne opreme. Prav pri drobni dekorativni opremi smo lahko občudovali odličen design ter barvitost, ki temelji na tradiciji. Vse skupaj pa kaže na izredno visoko kulturo bivanja.

Pri vsem tem nam postane jasno, da imajo Skandinavci specifičen koncept življenja in bivanja. Na vsakem koraku se čuti prisotnost človeka, ki noče živeti v betonskih silosih, ki hoče v vsakem trenutku živeti v neposrednem stiku z naravo, kateremu je končno precej nepomembno, kako izgleda fasada njegovega objekta, pomembno mu je samo, da se v svojem bivalnem prostoru počuti prijetno in domače. Mislim, da je to tisti faktor, katerega pri našem planiranju in oblikovanju stanovanj precej zanemarjamo.

Popolnoma sem prepričan, če nam je vse tisto, kar smo videli v tem kratkem času na Danskem dalo povoda za razmišljanje, potem je ta strokovni ogled dosegel svoj namen.

Ivo Prodan, dipl. arh.

Dopisujte v svoje glasilo!

V verižni zazidavi na Otoku III-S so prvo lamelo že »zasedli« stanovalci

Kako najhitreje do stanovanja (III.)

Do lastnega stanovanja tudi z nižjimi dohodki

Zakon o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu iz leta 1972 vnaša v sistem reševanja stanovanjskih problemov široke možnosti reševanja ne glede na višino dohodkov, ki jih družinski člani mesečno sprejemajo. V prvi vrsti so družine z nižjimi dohodki dobivale v glavnem najemna stanovanja, zgrajena s sredstvi za družbeno pomoč oz. t. i. solidarnostna stanovanja. V letu 1978 so vse samoupravne stanovanjske skupnosti v Slovenjii, skupaj s poslovnimi bankami, sprejele **Dogovor o pogojih in merilih za pridobitev premij na podlagi namenskega varčevanja za obdobje od 1. 1. 1978 do 31. 12. 1980.** Dogovor določa, da prejmejo varčevalci za stanovanje premijo po končani varčevalni dobi.

Namen izplačevanja premij tistim, ki namensko varčujejo pri banki za stanovanje, je **spodbuditi k varčevanju tudi družine z nižjimi dohodki.** Premija je neke vrste **denarna nagrada za namensko varčevanje** za lastno stanovanje oz. nevračljivo posojilo.

Kdo dobi premijo?

Vsak varčevalec, ki namensko varčuje za:
— nakup stanovanja,
— gradnjo stanovanjske hiše,
— rekonstrukcijo stanovanjske hiše, s katero se pridobi dodatna stanovanjska površina oz. večje število stanovanjskih prostorov, ali pa se v stanovanjsko hišo oz. stanovanje vgradijo sanitarije, oz. ogrevalna oprema in s tem izboljša stanovanjski standard.
— obnovo stanovanjske hiše, ki obsega popolno obnovo ali zamenjavo gradbenih konstrukcij in elementov ter instalacij, vendar brez stanovanjske opreme,

dobi premijo, če njegov mesečni dohodek na člana gospodinjstva v preteklem letu ne presega 75% poprečnega OD v SRS, oz. 150% poprečnega OD v SRS, če je samski.

Višina premije se izplača po lestvici:

Če znaša poprečni mesečni dohodek na člana gospod. naslednji % od poprečnega dohodka v SRS v preteklem letu	% premije na privarčevani znesek pri:			
	2-letnem varčev.	3-letnem varčev.	4-letnem varčev.	5 in več let varčev.
do 45	16	20	25	31
nad 45 — 60	11	15	20	26
nad 60 — 75	7	11	16	22
do 90 %				
nad 90 — 120 %				
nad 120 — 150 %				

Premijo dobijo tudi varčevalci, ki so samski, vendar za njih v prednji lestvici (prva kolona) veljajo naslednji odstotki mesečnega dohodka:

Premija je lahko **tudi višja,** v kolikor stanovanjska skupnost predvidi v ta namen višja sredstva kot večjo spodbudo namenskega varčevanja. Odstotek se lahko spreminja

Stolpnica v Novi vasi bo kmalu sprejela stanovalce

iz leta v leto. Tako je npr. žalska stanovanjska skupnost v letu 1978 sprejela za 5% višje odstotke premije kot določa republiški dogovor.

Izplačevanje premije

Varčevalec ima pravico do premije po končani varčevalni dobi. Pismeno **vlogo** za premijo naslovi **na samoupravno stanovanjsko skupnost, odboru za družbeno pomoč** tiste občine, v kateri ima stalno bivališče oz. pri tisti banki, pri kateri varčuje. Pri istem naslovu dobi tudi potrebne obrazce in navodila za izpolnitev ter druge informacije v zvezi z varčevanjem in premijo.

Vsi tisti, ki še nimate urejenega stanovanja in ste v dilemi, kaj storiti, da bi do njega čimprej prišli, ki trenutno čakajo na najemno družbeno stanovanje pri podjetju, saj boste sredstva potrebovali za lastno udeležbo ob dodelitvi stanovanja (samo za nova lahko koristite namensko posojilo, za starejša pa ne.) **Zlasti mlade družine in še samski** bi morali razmisliti o ugodnosti varčevanja, ker imajo potem možnost, da preko solidarnostnega sklada dobijo najemno stanovanje za dobo 5 oz. 6 let. Brez varčevanja takšna družina nima možnosti za hitrejše rešitve preko solidarnostnega stanovanjskega sklada in tudi naše podjetje ne daje jamstva, da bo družini v petih oz. šestih letih varčevanja pomagalo rešiti stanovanjski problem. Da se to splača, dokazujejo dosedanji primeri, pri katerih je samoupravna stanovanjska skupnost premostitveno rešila stanovanjski problem za dobo varčevanja sedmim družinam. Od teh je ena 3-članska družina v petih letih že privarčevala toliko sredstev, da z bančnim posojilom, posojilom Ingrada in OZD, kjer je zaposlen zakonec ter lastnimi sredstvi, lahko kupi družinsko stanovanje.

Marija Gazvoda

NA PRIMERIH SE UČIMO

Hvala, krvodajalci!

V naši delovni organizaciji so bili vedno dobri odzivi na krvodajalske akcije in imamo veliko krvodajalcev, ki to humano delo opravljajo že leta. O teh bomo posebej spregovorili, ko bomo zbrali podatke za nazaj, medtem ko danes le nekaj več o dveh akcijah v lanskem letu.

Lani smo v Ingradu dvakrat organizirali krvodajalsko akcijo. V juliju zaradi gradbene sezone samo v skupnih službah in Projektivnem biroju, v decembru pa za vse celjske temeljne organizacije in skupne službe. Lahko bi rekli, da sta bili to dve poskusni akciji, v katerih smo preizkusili lastno pripravljenost za pomoč sočloveku. Z odzivnostjo smo bili več kot zadovoljni, saj so darovali kri delavci in delavke iz vseh temeljnih organizacij s sedežem v Celju in iz gradbišča EMO Celje, TOZD Ljubljana. Med darovalci so bili tudi učenci, katerim velja posebna pohvala. Skupno je darovalo kri 65 članov kolektiva, šestim pa kri iz različnih razlogov ni bila odvzeta.

Jožica Gnilšek

Dvakrat so darovali kri: Vera Vanovšek, Irena Brišar in Franc Ramšak iz skupnih služb; Edvard Fijačko iz Proizvodnih obratov; Marija Sovinc iz Projektivnega biroja;

Enkrat so darovali kri: Lojzka Mravljak, Bogdan Košenina, Jožica Gnilšek in Andro Dukarić iz skupnih služb; Ana Kosaber, Pavel Grabner, Alojzija Podsedenšek in Franc Turnšek iz Projektivnega biroja; Jože Lipovšek, Mihael Lečnik, Boris Belehar, Stanko Bernard, Branko Grbič in Rajko Sentočnik in Proizvodnih obratov; Branko Doler, Edi Lipovšek, Ciril Firšt, Franc Gmajner, Vlado Nožak, Anton Agrež, Andrej Vaš, Bojan Velenšek, Drago Kukovič, Vinko Lesjak, Bojan Knez, Bojan Bogićević, Sergej Mlakar, Marjan Bevc, Jože Turk in Momin Draganović iz Mehanizacije; Anton Jurkošek, Jože Žnidaršič, Franjo Luc, Čamil Salkić in Stanko Jelačič iz TOZD IGM Medlog; Martin Martinović iz Šentjurja; Ivan Hrašar iz

Pero Petrović

Žalca; Zlatko Flac in Pero Vuković iz Ljubljane; Janez Potočnik iz Lesnih obratov; Safet Djulbić, Ante Bonić, Darko Miklavčič, Karel Kelner, Silvo Tamše, Pero Petrović, Vinko Čander, Ekrem Plivac, Marjan Dimnik, Jože Repas in Mladen Rodić iz Celja ter učenci Domske skupnosti: Ahmed Muhić, Aleksander Horvat, Ljubiša Milijašević, Boro Tešanović in Drago Kosić.

Med člani kolektiva je prav gotovo še veliko krvodajalcev, ki se udeležujejo akcij tam, kjer stanujejo ali delajo. Ker ne vemo, kateri so, žal ne moremo objaviti njihovih imen, jih pa zato prosimo, da se zglasijo v tajništvu TOZD, da jih evidentiramo, nakar bomo lažje organizirali tudi po zunanjih TOZD.

Marsikomu, ki je sposoben darovati kri, pa se za to ne odloči iz kakršnihkoli razlogov, pa bo morda spodbuda naslednji primer:

V celjski bolnišnici se je zdravil naš delavec August Černoša. Za njegovo zdravljenje je bolnica potrebovala kri tiste skupine, katere je primanjkovalo. Zdravstveno osebje se je obrnilo na nas s prošnjo, da zaprosimo tri naše delavce — krvodajalce iste krvne skupine za darovanje krvi in to Jožico Gnilšek iz skupnih služb, Antona Agreža iz Mehanizacije in Pera Petrovića iz GO Celje. Vsi trije so bili takoj pripravljeni to storiti in so se odvzema tudi udeležili. Primer upravičuje humanost in čut za pomoč sočloveku, še zlasti, ker je bil doslej v vrstah krvodajalcev tudi Černoša, ki je tokrat sam potreboval kri.

Navedenim trem krvodajalcem se posebej zahvaljujemo. Tak čut moramo gojiti zlasti pri naši mladini. Zavedajmo se, da ga gojimo predvsem z lastnim zgledom, mladi pa naj bodo dovzetni za dober zgled in sploh za vse, kar je pozitivno, humano in koristno.

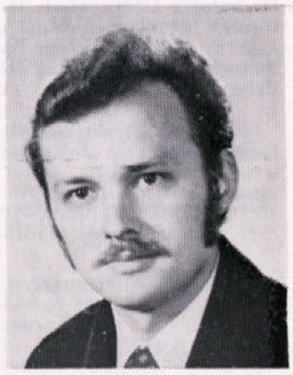

Anton Agrež

Marija Gazvoda

Kri rešuje življenja

Smučarji tekmovali na Rogli

Slabo vreme je bilo verjetno poglavitni vzrok, da se je letošnjega internega prvenstva Ingrada v veleslalomu udeležilo le 39 smučarjev.

Na pobočju Rogle je na razmeroma kratki progi bilo postavljenih 14 vratic, skozi katere so se tekmovalci spustili ločeno po skupinah glede na starost. Prvenstvo je postreglo z nekaj presenetljivih uvrstitev, največja presenečenja pa sta pripravila 15 letni učenec Dušan Čater, (ki je zmagal v skupini mlajših), in delovodja Jernej Čater (drugi v srednji starostni skupini). Žal nam je tudi ta tekma pokazala, da med ženskami ni prodornega napredka niti glede rezultatov niti glede števila tekmovalk. Zato pa je borba med fanti vsako leto večja.

REZULTATI:

Moški do 33 let: 1. Čater Dušan 24.71, 2. Špiljak Toni 25.13, 3. Ocvirk Mitja 27.06, 4. Ramšak Franc 28.57, 5. Turk Stane 28.70, 6. Mirnik Stane 28.71, 7. Gornik Karli 28.91, 8. Šmarčan Drago 29.16, 9. Mlakar Alojz 29.53, 10. Kovač Stane 29.62, 11. Škorjanc Franc 29.87, 12. Kramer Gregor 30.38, 13. Berk Božo 30.46, 14. Lesjak Zlatko 30.64, 15. Ribežl Dušan 30.67, Čebela Marjan 30.89, 17. Salobir Izidor 31.21, 18. Dimnik Marjan 31.68, 19. Zalokar Boris 31.71, 20. Remšak Franc 33.23, 21. Vrbnjak Bojan 36.82.

Moški od 33 do 40 let: 1. Rom Karli 26.23, 2. Čater Jernej 27.24, 3. Čater Vinko 28.04, 4. Komel Andrej 29.11, 5. Kranjc Alojz 29.66, 6. Lipovšek Jože 31.30, 7. Kovačič Janez 31.82, 8. Ocvirk Adolf 34.64,

Moški nad 40 let: 1. Colarič Milan 30.37, 2. Ajster Roman 31.71, 3. Uplaznik Anton 32.93, 4. Slemenšek Karl 33.11, 5. Zajc Julij 33.68, 6. Funkl Rafko 34.95.

Ženske: 1. Kolšek Slavica 34.01, 2. Franc Emilija 40.42, 3. Vrbnjak Slavica 1,23.25.

Smučarji Ingrada bodo letos še tekmovali na občinskih sindikalnih igrah in na zimskih ŠIG '79 od 1. do 3. marca na Zatrniku. Želimo jim uspešne uvrstitve. Smuk!

V. Š.

Zavarovanje obratovalnega zastoja ali šomaža

Skoraj vse temeljne organizacije združenega dela se zavedajo, da jih vsakodnevno ogrožajo nevarnosti proti katerim se tudi zavarujejo. Običajno pa je zavarovalna zaščita za katero se TOZD-i odločijo omejena le na zavarovanje požara in strojeloma, pa še vloma, kar vse predstavlja zavarovanje proti neposrednim škodam, ki pretijo njihovim osnovnim in obratnim sredstvom. Ob večjih požarnih škodah pa tudi strojelomnih običajno zavarovani TOZD ni prizadet le s škodo na obratnih zgradbah in proizvajalnih sredstvih, marveč tudi s posredno škodo zaradi zastoja v obratovanju. Ta škoda se odraža predvsem v izgubljenem dohodku in nepokritih stroških v času obnove uničenih ali poškodovanih obratnih zgradb in proizvajalnih sredstev. Zastoji so zlasti po požarnih škodah razmeroma dolgi, iz prakse povzemamo da nemalokrat trajajo tudi celo leto.

TOZD, ki skrbi za dolgoročnejšo varno poslovanje bo poleg osnovnega požarnega in strojelomnega zavarovanja vsekakor sklenila tudi zavarovanje obratovalnega zastoja ali s tujko šomaža zaradi požara ali zaradi strojeloma. S tem bo namreč brez motenj lahko obnovila proizvodnjo in ji ne bo potrebna razna solidarna pomoč širše družbe, saj ji bo razen neposredne škode na osnovnih in obratnih sredstvih zavarovalna skupnost povrnila tudi izpadli dohodek, ki v času zastoja ni mogel biti pri gospodarjen.

V Jugoslaviji pa tudi Sloveniji je sorazmerno slabo zajetje šomažnih zavarovanj, saj jih je vseh okoli 500, v Sloveniji pa jih je nekaj preko 200. Zdi se, da so TOZD-i pa tudi naša širša družba premalo seznanjena s prednostmi, ki jih nudita šomažno zavarovanje na osnovi požara in šomažno zavarovanje na osnovi strojeloma. Opažamo tudi, da zanimanje za zavarovanje naraste v neki branži šele tedaj, ko katera TOZD doživi večji zastoj zaradi požara ali strojeloma. Stihijsko sklepanje šomažnih zavarovanj po škodi nedvoumno ni najbolj primerno, TOZD-i bi se morali osveščeno in preračunljivo odločati za sklepanje teh zavarovanj. V zvezni republiki Nemčiji je naprimer le redka industrijska firma brez šomažnega zavarovanja, to pa zlasti zato, ker tam ne poznajo solidarnosti, še več pa na dobrozajetja tega zavarovanja vplivajo sindikati, ki ne dopuščajo odpuščanja delavcev v času zastoja zaradi požara ali strojeloma.

Ker je šomažno zavarovanje sorazmerno nova zavarovalna vrsta in med zavarovanci zato še ni dovolj poznana, bi bilo slej kot prej primerno, da TOZD-i preden se odločijo za sklenitev tega zavarovanja zahtevajo podrobnejše tolmačenje, pa tudi izdelavo ponudb za konkretne primere, kar lahko opravijo strokovni delavci zavarovalne skupnosti.

Miha Ferlan, dipl. ing.

IZID ŽREBANJA

Za novoletno nagradno križanko je prispelo 61 rešitev. Žreb je določil: po 100.- din prejmejo Jožica Pančur — skupne službe, Vili Petecin — GO Celje in Edi Jakop — proizvod. obrati.

Po 80.- din prejmejo: Marta Ograjenšek — skupne službe, Olga Križanec — Rogaška Slatina in Nataša Keržan — GO Celje.

Po 50.- din prejmejo: Krista Novak — skupne službe, Nada Muhić — skupne službe in Franc Trost — IGM Medlog, kamnolom Liboje.

Rešitve za križanko v tej številki pošljite do 10. marca na uredništvo.

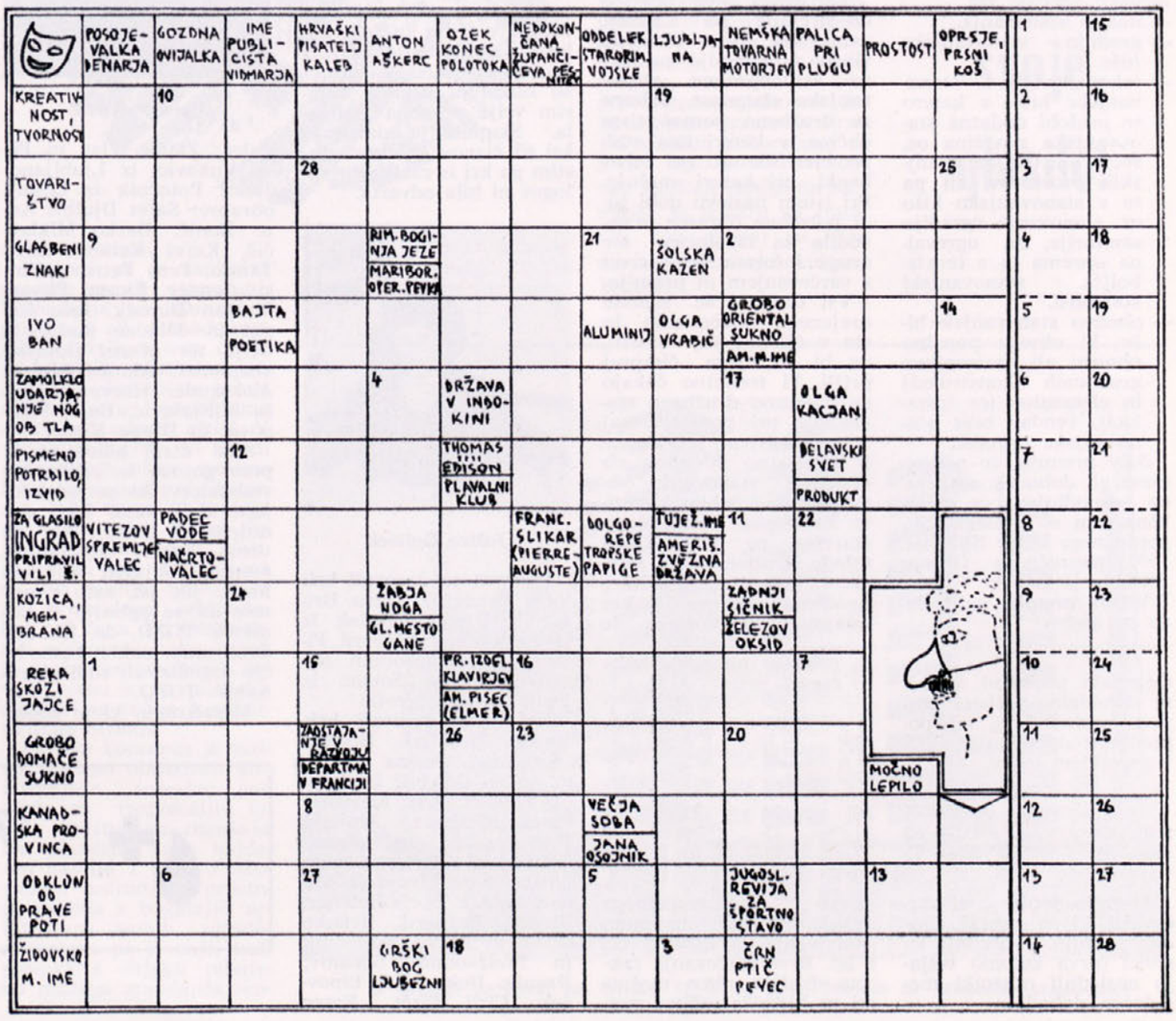

Letošnje naloge v občinski resoluciji

Ob koncu januarja so delegati vseh treh zborov celjske občinske skupščine med drugim sprejeli resolucijo o politiki izvajanja družbenega plana občine v letošnjem letu. Gre za dokument, ki je sestavni del srednjeročnega načrta, sicer pa plan, ki je več kot obvezujoč. Tudi zaradi izpolnitve srednjeročnega načrta, saj nas do njegovega zaključka loči le še poldrugo leto.

Po tej resoluciji naj bi se realni družbeni proizvod celotnega gospodarstva letos povečal za sedem odstotkov in bi naj znašal okoli 6,7 milijard dinarjev, oziroma okoli 104.000 din na prebivalca.

Industrijska proizvodnja bi se naj povečala za osem odstotkov, zaposlenost v združenem delu za 2,5%. Ob teh pogojih naj bi na novo odprli od 800 do 900 novih delovnih mest.

Izvoz se bo povečal za devet odstotkov, naložbe za deset, realni osebni dohodki pa za dva odstotka.

V temeljnih razvojnih nalogah v letošnjem letu ima posebno mesto tudi gradbeništvo in proizvodnja gradbenega materiala. Te naloge so opredeljene z naslednjimi besedami:

»Gradbene organizacije, ki delujejo na območju občine, si bodo prizadevale, da bodo z izboljšano organizacijo dela tako gradbenih kot zaključnih del še izboljšale dosedanje dosežke. Vse gradbene delovne organizacije, zlasti pa Ingrad, morajo stalno razvijati industrijsko tehnologijo gradnje in s tem skrajševati roke izgradenj.

V letu 1979 bosta Gradis in Ingrad dobila nove poslovne prostore. Prav tako bo Cestno podjetje nadaljevalo z drugo fazo izgradnje poslovnih prostorov.

Pomembne naloge gradbene operative na sploh pa se kažejo tudi v poglavju, ki govori o stanovanjski gradnji. Sicer pa naj bi letos v celjski občini zgradili v družbeni gradnji 421 stanovanj.

V centru Celja gradimo poslovno-stanovanjski objekt

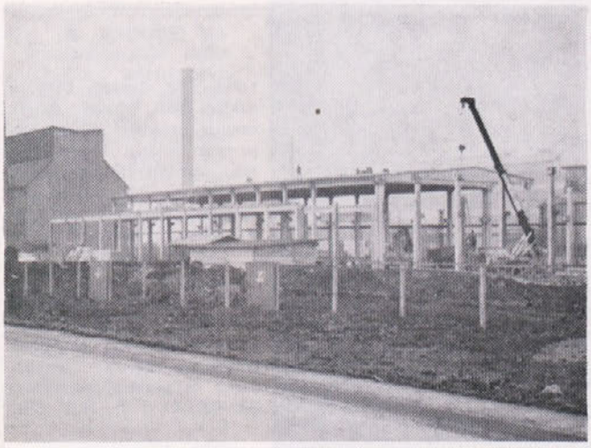

Montaža proizvodne hale v Cinkarni

CELJE - CELJE - CELJE - CELJE

Osrednja knjižnica „Edvarda Kardelja"

Kolektiv Osrednje knjižnice v Celju je že v dneh žalovanja sklenil poimenovati svojo ustanovo po umrlem revolucionarju, državniku in znanstveniku Edvardu Kardelju.

Razen tega so v Celju stekle razprave o poimenovanju kakšnega trga ali ulice po Edvardu Kardelju.

Dom na gričku

V okviru občinske telesnokulturne skupnosti v Celju je stekla več kot hvaležna akcija za zgraditev oziroma dograditev doma na Gričku v Liscah.

Gre za območje, ki se že nekaj let uveljavlja kot pomembna rekreacijska točka. Toda, manjkal je objekt, kjer bi bile na voljo tudi gostinske usluge in še kaj.

V zdajšnjem načrtu je preureditev doma in zgraditev novih prizidkov. Prav tako naj bi uredili še nekaj igrišč, zagotovili več športnih rekvizitov in podobno.

Za začetek akcije ima telesnokulturna skupnost na voljo dva milijona dinarjev. To je seveda premalo za izvršitev vseh del. Tako pobudniki in organizatorji akcije računajo na prispevke združenega dela ne samo v denarju, marveč še posebej v materialu, delu in podobno.

Načrt o postavitvi oziroma ureditvi doma na Gričku zasluži vso pozornost in prav gotovo tudi našo podporo.

V plesnem koraku

Tradicionalnost se ohranja. Tudi na področju družabnih prireditev, plesov.

Prvo na vrsti bo družabno srečanje s plesom, ki ga v soboto, 24. februarja v Narodnem domu pripravlja Zveza društev inženirjev in tehnikov celjskega območja s sodelovanjem društva ekonomistov Celje.

Drugi na vrsti pa bo dvanajsti valčkov večer, ki bo v organizaciji celjskega turističnega društva, v soboto, 3. marca prav tako v Narodnem domu.

Prišli - odšli

Kadrovske spremembe v mesecu decembru 1978 in januarju 1979

V tem času smo sprejeli 54 delavcev, od tega se jih je 10 vrnilo iz JLA, in sicer:

Hajnšek Karl, K mizar iz Lesnih obratov; Vitanc Drago, K elektrokar iz Mehanizacije; Jeraša Jože, elektro tehnik iz Skupnih služb; Gorjup Igor, gradbeni tehnik in Bošnjaković Asim, PU zidar iz Šentjurja; Sevšek Milan, K stavbni ključavničar in Mlakar Peter, K elektroinštalater iz Proizvodnih obratov, Cigrovski Ivan, K zidar iz Žalca; Jakovljević Stipo, NK gradb. delavec in Selimović Zajim K tesar iz Celja.

Na novo življenjsko pot so stopili:

Alićković Ramiz, Bešlagić Rasim in Džanić Sakib — iz Celja.

Glavaš Djuradj, Živković Čedo in Močić Radenko — iz Medloga.

Plevnik Majda, Šafarič Stanko in Majerič Frančiška — iz Proizvodnih obratov.

Pukmajster Branko iz Slovenskih Konjic.

Rebevšek Martin iz Mehanizacije.

Naraščaj v družini so dobili:

Novački Petar, hčer Barbaro; Amidžić Rade, hčer Dragano — iz Šentjurja.

Klarić Ivan, sina Peja — iz Laškega.

Roškić Mihajlo, hčer Silvijo — iz Medloga.

Padežnik Franc, sina Silva — iz Proizvodnih obratov.

Pogorevc Branko, sina Marka — iz Slovenskih Konjic.

Fiker Milan, hčer Sonjo, Nikolić Nenad, sina Nedeljka — iz Celja.

Rebevšek Martin, sina Mamjana — iz Mehanizacije.

Čestitamo!

Odšlo je 74 delavcev. Razlogi prenehanja dela so različni, omenila bi le da so

V JLA odšli:

Avdić Hasan, NK delavec iz Medloga.

Djurić Petar, PK gradbeni delavec iz Šentjurja.

Šurbek Milivoj, K zidar iz Celja.

Pajk Viljem, K elektrikar; Rošer Anton, K avtomehanik in Mališ Mirko, K strojni ključavničar — iz Mehanizacije.

Kačič Miran, gradbeni tehnik iz Laškega.

Hasić Fahrudin, K elektroinštalater in Vran Boris, K monter centralne kurjave iz Proizvodnih obratov.

Upokojeni so bili:

Starostno:

MIRNIK KARL, rojen 14. 9. 1917, gradbeni delovodja iz Šentjurja. V podjetju je bil zaposlen od 1. 4. 1948 do 31. 12. 1978, ali celih 30 let in 9 mesecev. Stalno živi v Celju, Lopata štev. 42.

ANTIH RAJKO, rojen 15.8 8. 1928, šofer iz Žalca. V podjetju je bil zaposlen od 1. 8. 1960 do 1 12. 1978, kar je 18 let in 4 mesece. Živi v Žalcu Kajuhova štev. 10.

GOLEŽ HEDVIKA, rojena 25. 9. 1923, čistilka v Delavskem naselju. V podjetju je bila zaposlena od 19. 6. 1957 do 27. 12. 1978, ali 21 let in 6 mesecev Živi v Celju, Iršičeva štev 6.

Invalidsko:

MARKUŠEK AVGUST, rojen 15. 8. 1926, vodja oddelka materialne v Skupnih službah. V podjetju je bil zaposlen od 26. 2. 1957 do 5. 1. 1979, ali 21 let in 10 mesecev. Živi v Zidanem Mostu, Obrežje štev. 14.

Jožica Verdnik

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta Viktorja Ernecla, se iskreno zahvaljujem za darovani venec in tistim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.

Hvaležna in žalujoča žena in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti mojega očeta Alojza Šusterja se iskreno zahvaljujem sodelavcem in kolektivu Ingrad za izraženo sožalje, poklonjeno cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti.

Vili Šuster

ZAHVALA

V življenju smo nemočni!

Ob boleči izgubi dragega očeta Alojza Župana se iskreno zahvaljujem Osnovni sindikalni organizaciji GIP »Ingrad« Celje za poklonjeno cvetje in vsem za spremstvo na poslednji poti. Posebna zahvala prijateljem in najožjim sodelavcem tehnične službe za cvetje in izkazano pozornost.

hčerka Anica Čonč in vsi njeni

ŽALNA SEJA

Otožni in žalostni smo vsi, ker med nami ni več priznanega voditelja našega delavskega gibanja, čudovitega človeka, doslednega komunista, velikega revolucionarja in nenadkriljivega teoretika socialistične, samoupravne in neuvrščene Jugoslavije.

Toda lik tovariša Kardelja ostaja v našem trajnem spominu, njegovo delo pa trajna pridobitev. Z vsem, kar je dal in s čimer nas bo njegovo delo še naprej bogatilo, je zrastel v velikana naše revolucije in se za vedno zasidral v srca vseh naših ljudi.

Jože Mešl, koordinator ZK Ingrad, je govoril o plodni življenski poti Edvarda Kardelja, borca in arhitekta socialističnega samoupravljanja.

Žalne seje v počastitev spomina na velikega revolucionarja in marksista so se udeležili predstavniki vseh družbenopolitičnih organizacij v Ingradu

ZANIMIVOSTI IZ GRADBENIŠTVA

Racionalna gradnja

Kako lahko dosežemo najbolj ugodno razmerje med izvedbenimi in vzdrževalnimi stroški.

Institut za raziskave s področja gradbeništva v ZR Nemčiji je v letošnjem letu objavil študijo, ki je tudi za naše razmere zelo aktualna. Obravnava vpliv izbora gradbenih materialov na racionalnost gradnje. Pri ekonomskem ovrednotenju objektov ne upošteva le investicijske vrednosti, temveč tudi vse vzdrževalne stroške za predpisano dobo trajanja objekta oziroma njegovih delov.

Med prvotnimi stroški za gradnjo objekta ter kasnejšimi vzdrževalnimi stroški so namreč odnosi zelo raznoliki. Velik vpliv na vzdrževalne stroške ima predvsem izbor materialov pri projektiranju in kvaliteta izvedbe.

Ne smemo pričakovati, da bo višja začetna investicija zagotovila nižje vzdrževalne stroške že sama po sebi. Optimalen odnos med izvedbenimi stroški ter stroški vzdrževanja je tisto, kar imenujemo racionalno gradnjo. To dosežemo z iskanjem najbolj primerne konstrukcijske zasnove, z najbolj ustreznimi delovnimi postopki in najbolj primernimi materiali.

Analize so pokazale, da so po 80 letih uporabe objektov, vzdrževalni stroški znašali od 1,3 do 1,4 kratno vrednost začetnih investicijskih stroškov. Zanimive so nadaljnje ugotovitve, kateri deli objekta zahtevajo največ vzdrževalnih stroškov. Izraženo v odstotkih od celotnih vzdrževalnih stroškov so rezultati sledeči: strehe (odvisno od izvedbe) do 15 %, okna z zasteklitvami do 15 %, fasadne obdelave do 3 % in talne obloge do 4 %.

Delež teh štirih elementov znaša od 14 do 28 % investicijske vrednosti celotnega objekta, kar zavisi od projektne zasnove. Pripomniti moramo, da bi se ti odstotki pri nas verjetno razlikovali, saj je znano, da zahtevajo pri nas fasadne obdelave velike vzdrževalne stroške.

Nadaljnje analize obravnavajo vsako izmed navedenih elementov za različne izvedbe. Tako so na primer ugotovili, da je kritina iz strešne lepenke sicer po začetni vrednosti najcenejša, ne pa tudi najbolj ekonomična, ker zahteva več vzdrževanja.

Čeprav je črna kritina z nasutjem padca 15 — 20 % dražja od izvedbe s strešno lepenko, se je izkazala kot najbolj ekonomična za obdobje uporabe 50 let (z njihovimi materiali!)

Kritine iz plastičnih folij tudi za Nemce danes še niso najbolj ekonomične, ker je visoka začetna investicija.

Podobno ugotavljajo, da je za površinske obdelave fasad, kljub bogatemu izboru, še vedno najbolj ekonomičen žlahten omet.

Pri analizah oken se je plastično okno izkazalo kot najbolj primerno, vendar le na osnovi aproksimativnih izračunov, ker ta okna ne obstojajo še 50 let.

Pri talnih oblogah je treba poleg razmerja investicijskih in vzdrževalnih stroškov upoštevati še zahtevane lastnosti.

Ugodno razmerje izkazujejo tlaki iz vinaz plošč in mozaik parketa, slednji je znatno bolj ekonomičen od tekstilnih talnih oblog.

Pri betonskih in kamnitih tlakih ter nekaterih tlakih iz keramike so investicijski stroški enaki celotnim stroškom po 50 letih uporabe, ker jih ni treba obnavljati. Ker pa je začetna investicija često višja, ne spadajo med najbolj ekonomične izvedbe.

Take pregledne analize, kot jih kažejo ti primeri, so lahko koristen pripomoček projektantom in investitorjem za racionalno zasnovanje objektov.

Za spreminjajoče činitelje, kot so trenutne cene na tržišču, plače, trajnost ter najemnine, se uporabijo korekcijski faktorji, s katerimi se dobijo realne vrednosti za trenutno stanje.

Ta študija obravnava tudi metodo dela za take detajlne analize posameznih izvedb.

S takim pristopom je možno bolj zavestno projektirati ter prihraniti veliko denarja in skrbi.

Elza Črepinšek,
dipl. inž. arh.

Ob dnevu žena

Običajno ob tem dnevu pomislimo na rože, želje in čestitke malčkov svojim materam, na čestitke sodelavcev, prijateljev ... Toda 8. marec ni samo to. Predvsem ni le dan pozornosti, čestitk in želja, ampak dan, ki spominja, obvezuje in ukazuje. Besede, izrečene ob tem dnevu — mednarodnem prazniku žensk — naj nikomur ne zvenijo kot ponavljajoče se fraze iz leta v leto. To je poklon spominu na zgodovino boja ženske v svetu za enakost in srečnejšo bodočnost, poklon spominu na zgodovino boja jugoslovanske ženske tako na fronti, pri graditvi temeljev ljudske oblasti kot pri povojni obnovi domovine in pri graditvi socialistične skupnosti. Njen boj še ni končan. Enakopravno ga nadaljuje v socialistični revoluciji in ostaja mu zvesta kljub naporom, ki jo dnevno spremljajo zaradi t. i. dvojne zaposlenosti — v službi družine in družbe. Smo delegatke v samoupravnih organih, interesnih skupnostih, v organih družbeno-političnih skupnosti, družbeno-političnih organizacijah, v društvih in drugih organizacijah, kmečke proizvajalke, matere, žene, delavke za stroji, na gradbiščih, najdemo pa že tudi prvo voznico avtobusa.

Boj, začet pred skoraj sedmimi desetletji v Nemčiji, Švici, na Danskem ... moramo nadaljevati, v njem pa izbojevati še več kot je izbojevala naša jugoslovanska socialistična družba, ki je že dosegla na področju osvoboditve ženske in človeka nasploh, toliko kot doslej nobena dežela na svetu. Ta **več** pa pomeni željo po razbremenitvi ženske s problemi s katerimi se še srečuje v družinskem krogu (problemi varstva otrok, izostajanja z dela zaradi nege bolnega otroka, obremenitev z gospodinjskimi opravili, ki ženski dnevno odvzema prepotrebni čas zase, za lastno izobraževanje, razvedrilo, za družinsko toplino in ukvarjanje z otroci, s katerimi so zaposlene matere tako malo skupaj). Mnoge ženske nosijo poleg teh bremen še breme hranitelja družine in trpljenja ob možu alkoholiku in takšnih družin ni malo.

Odbor aktiva žensk

Vsem delavkam čestitamo za 8. marec

Izdaja GIP »Ingrad« Celje, v nakladi 3000 izvodov. Časnik urejuje uredniški odbor. Odgovorni urednik Franjo Čevnik, urednik Mojca Jagrič, tehnični urednik Vili Šuster. Prispevke sprejema uredništvo časopisa. Rokopisov in slik ne vračamo.

Tisk: »Papirkonfekcija« Krško. Po mnenju izvršnega sveta SRS, Sekretariata za informacije je časnik oproščen davka na promet proizvodov. (Št. 421-1/72, z dne 16. 7. 1974).